

ทฤษฎีความหมายของสตีเวนสัน

จุดมุ่งหมายของสตีเวนสันในการอธิบายทฤษฎีความหมายตามทรรศนะของเขาก็คือ เขาต้องการที่จะให้คำนิยามของความหมายเชิงอิมิตีฟและความหมายเชิงบรรยายให้ถูกต้องตามแบบแผนในวิชาภาษาศาสตร์ กล่าวคือ ชี้ให้เห็นว่าสิ่งที่เขาเรียกว่าความหมายเชิงบรรยาย และความหมายเชิงอิมิตีฟนั้นต่างก็จัดรวมอยู่ในประเภทที่เป็น "ความหมาย" ได้อย่างไร และความหมายแต่ละอย่างมีลักษณะเฉพาะตัวที่ทำให้ต่างจากความหมายชนิดอื่นอย่างไร แต่ทั้งนี้ก็ไม่จำเป็นต้องสรุปว่า สตีเวนสันมีทรรศนะในเรื่องทฤษฎีความหมายเป็นความเชื่อพื้นฐานอยู่แล้ว และจากทฤษฎีความหมายนี้จึงมาสรุปว่า ความหมายมีอยู่สองชนิด คือความหมายเชิงอิมิตีฟและความหมายเชิงบรรยาย และศัพท์ทางจริยะมีความหมายทั้งสองชนิด โดยมีความหมายเชิงอิมิตีฟเป็นความหมายหลัก เพราะเมื่อพิจารณาโดยถ่วงแล้วมีเหตุผลเพียงพอที่จะเชื่อว่า ทฤษฎีความหมายของสตีเวนสันมิได้เป็นความเชื่อที่เป็นพื้นฐานของทฤษฎีของเขาในส่วนที่เกี่ยวข้องกับความหมายของศัพท์ทางจริยะ แต่เป็นทรรศนะที่สตีเวนสันยกขึ้นมาเพื่อเป็นข้อสนับสนุนข้อยอมรับของเขาที่ว่า ศัพท์ทางจริยะมีความหมายเชิงอิมิตีฟเป็นความหมายหลัก

เหตุผลที่ทำให้เขาจะเชื่อเช่นนั้นก็เพราะสตีเวนสันรับเอาทรรศนะเรื่องความหมายเชิงอิมิตีฟมาจากอ็อกเคนและริชาร์ดสันในหนังสือ The Meaning of Meaning ถึงแม้ผู้เขียนทั้งสองจะไม่ได้ยืนยันว่า "ดี" มีความหมายเชิงอิมิตีฟ ยืนยันแต่ว่าเป็นสัญลักษณ์ที่ใช้แสดงและกระตุ้นอารมณ์ความรู้สึก หรืออีกนัยหนึ่ง เป็นสัญลักษณ์เชิงอิมิตีฟ¹ แต่ดังได้กล่าวมาแล้วว่าสตีเวนสันเชื่อว่า การใช้ภาษาเพื่อจุดประสงค์อย่างหนึ่งมีสาเหตุมาจากความหมายชนิดหนึ่ง

¹ผู้เขียนทั้งสองกล่าวถึง "ดี" ที่ใช้ในการตีค่าว่าเป็น "emotive sign" และถูกนำไปใช้แบบ "purely emotive" ตอนที่ 3 ไม่เคยเอ่ยถึงว่า "ดี" มี "ความหมาย" เชิงอิมิตีฟ.

ดังนั้น การที่ออกเคนและริชาร์ดส์กล่าวว่า เราใช้ "ดี" ในเชิงอีโมทีฟ หรือที่สตีเวนสันเรียก
ว่า ใช้แบบเคลื่อนไหวนั้น เป็นการแนะนำความคติให้กับสตีเวนสันว่า "ดี" นั้นจะมีความหมาย
ชนิดหนึ่งที่ทำให้เรานำมันไปใช้เช่นนั้นได้ และสตีเวนสันเรียกความหมายชนิดนี้ว่า ความหมาย
เชิงอีโมทีฟ โดยตั้งชื่อจากคำ "emotive" ซึ่งออกเคนและริชาร์ดส์ใช้เพื่อบรรยายลักษณะ
ของการใช้ "ดี" กล่าวได้ว่าสตีเวนสันเป็นนักปรัชญาคนแรกที่สร้างศัพท์ขึ้นมาเพื่ออธิบาย
ลักษณะทางภาษาของคำบางคำ² การที่ทรรณะของสตีเวนสันเรื่องความหมายเชิงอีโมทีฟ
มีความเป็นมาเช่นนี้ แสดงให้เห็นว่า ทรรณะในเรื่องนี้ของเขามีได้ที่มาจากทฤษฎีความ
หมายของเขา แต่เป็นความเชื่อที่สตีเวนสันรับมาจากผู้อื่น อีกประการหนึ่ง มีข้อความบาง
ตอนในหนังสือ Ethics and Language ที่แนะนำเขาไว้ว่า สตีเวนสันมีความเชื่ออยู่
แล้วว่าความหมายเชิงอีโมทีฟเป็นความหมายชนิดหนึ่ง และเขาพยายามหาทฤษฎีความหมายที่
สามารถอธิบายความหมายเชิงอีโมทีฟได้ ดังข้อความตอนหนึ่งที่ว่า

---

²แมกซ์ แบล็ก (Max Black) กล่าวถึงประวัติความเป็นมาของความหมายเชิง
อีโมทีฟว่า ไอ เอ ริชาร์ดส์ (I.A. Richards) เป็นคนแรกที่กล่าวถึงความหมายชนิดนี้
พร้อมกันอ้างข้อความจากหนังสือ Principles of Literary Criticism ของริชาร์ดส์
ซึ่งตีพิมพ์ก่อนบทความชิ้นแรกของสตีเวนสัน 12 ปี แต่ก็อีกนั่นแหละ ในข้อความที่แบล็กอ้างถึง
ริชาร์ดส์ไม่ได้กล่าวถึง "ความหมาย" เชิงอีโมทีฟแต่อย่างใด กล่าวถึงแต่การใช้คำในแบบ
อีโมทีฟ ดู M. Black, The Labyrinth of Language (Harmondsworth: Penguin
Books Ltd., 1972), หน้า 143-144 ดังนั้นสรุปได้ว่า ถึงแม้นักปรัชญาสมัยก่อนสตีเวนสัน
หลายคนจะกล่าวถึงการใช้ภาษาแบบอีโมทีฟ แต่ก็ไม่มีใครยืนยันว่าคำในภาษามี "ความหมาย"
เชิงอีโมทีฟ จึงกล่าวได้ว่าสตีเวนสันเป็นนักปรัชญาคนแรกที่ยืนยันว่ามีความหมายชนิดนี้ ดู
W.P. Alston, "Emotive Meaning," The Encyclopedia of Philosophy,
จัดพิมพ์โดย Paul Edwards, (New York: Macmillan & Free Press, 1967),
เล่มที่ 2, หน้า 491-492.

การใช้ศัพท์นี้ [ความหมายเชิงอ้อมศัพท์] จะทำให้หลงผิดได้ นอกเสียจากว่า เราจะกำหนดให้ 'ความหมาย' มีความหมายตามที่ เป็นที่ยอมรับกันและรวมถึงประเภทซึ่งรวมเอาความหมายเชิงอ้อมศัพท์ไว้เป็นชนิดหนึ่งของประเภทนี้ และรวมเอาความหมายเชิงบรรยายไว้เป็นอีกชนิดหนึ่ง, ความหมายเชิงอ้อมศัพท์จะต้องเป็นความหมายชนิดหนึ่ง หรือไม่ว่าก็ตามที่ตั้งชื่อมันเสียใหม่ ดังนั้น ภาระประการแรกของเราจะเป็นการบังคับลงไปถึงความหมายทั่วไปของ 'ความหมาย' ที่เราต้องการ³

ข้อความนี้แสดงให้เห็นว่า สตีเวนสันเชื่ออยู่แล้วว่าความหมายเชิงอ้อมศัพท์เป็นความหมายชนิดหนึ่ง และสตีเวนสันตระหนักดีว่า ถ้าไม่สามารถหาทฤษฎีความหมายมาสนับสนุนทรรศนะที่ว่าความหมายเชิงอ้อมศัพท์มีสถานะเป็นความหมายแล้วละก็ ทฤษฎีจริยศาสตร์เชิงวิเคราะห์ของคนที่มีการตระเรื่องความหมายเชิงอ้อมศัพท์เป็นแก่น ก็จะทำให้รากฐานที่มั่นคง

อีกประการหนึ่ง ในข้อความตอนที่ต่อจากข้อความข้างต้น สตีเวนสันคัดค้านทฤษฎีความหมายซึ่งให้คำนิยาม "ความหมาย" ของสัญญาลักษณว่าเป็นสิ่งที่คนเราอ้างถึงเมื่อใช้สัญญาลักษณนั้น เช่น ความหมายของ "ความแข็ง" ก็คือลักษณะอย่างหนึ่งของโลหะ เป็นต้น⁴ เหตุผลที่สตีเวนสันใช้คัดค้านทฤษฎีนี้คือ ทฤษฎีนี้ "...ถึงแม้จะเป็นที่ยอมรับกันมากพอสมควร แต่ก็จะไม่ตรงตามจุดประสงค์ของเรา ... ความหมายของ "ความหมาย" เช่นนี้ไม่สามารถจะ

³C.L. Stevenson, Ethics and Language, หน้า 41-42. "It will be misleading to use the term at all unless 'meaning' can be ascribed some conventional sense that marks off a genus, of which emotive meaning will be a species, and descriptive meaning another. Emotive meaning must be a kind of meaning, or else it had better be re-baptized. So our first task will be to single out the generic sense of 'meaning' that is required."

⁴ทฤษฎีความหมายชนิดนี้เรียกกันว่า the referential theory.

เป็นความหมายทั่วไปที่เราแสวงหาอยู่ เพราะเรายอมต้องการที่จะกล่าวว่า คำบางคำ (เช่น "อนิจจา") ไม่ได้อ้างถึงสิ่งใด แต่ก็มีความหมายชนิดหนึ่ง นั่นคือ ความหมายเชิงอิมิตีฟ⁵ จะเห็นได้ว่า ตามทรรศนะของสตีเวนสัน ทฤษฎีนี้ใช้ไม่ได้เพราะไม่ใช่ทฤษฎีที่เขาต้องการ กล่าวคือ ไม่ใช่ทฤษฎีที่รวมเอาความหมายเชิงอิมิตีฟไว้เป็นความหมายชนิดหนึ่ง ข้อความข้างต้นแสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่า สตีเวนสันเชื่อว่าคำบางคำมีความหมายชนิดหนึ่งที่เรียกว่า ความหมายเชิงอิมิตีฟ ด้วยเหตุนี้เขาจึงถือเป็นข้อกำหนดว่า ทฤษฎีความหมายที่ถูกต้องการ ต้องเป็นทฤษฎีที่รวมเอาความหมายเชิงอิมิตีฟไว้เป็นความหมายชนิดหนึ่ง ชนิดของทฤษฎีความหมายของสตีเวนสันจึงถูกกำหนดโดยความต้องการของเขา ซึ่งถูกกำหนดโดยความเชื่อที่เขามีเกี่ยวกับความหมายเชิงอิมิตีฟอีกทีหนึ่ง

สรุปแล้ว ทฤษฎีความหมายของสตีเวนสันจึงมิได้เป็นข้อยอมรับที่เป็นพื้นฐานที่ทำให้เขาสรุปว่า ความหมายเชิงอิมิตีฟเป็นความหมายชนิดหนึ่งและศัพท์ทางจริยะมีความหมายชนิดนี้ ในทางตรงกันข้าม ทรรศนะเกี่ยวกับความหมายเชิงอิมิตีฟเป็นความเชื่อพื้นฐานที่ทำให้สตีเวนสันพยายามหาทฤษฎีความหมายมาสนับสนุน เป็นข้อยอมรับที่กำหนดว่าทฤษฎีความหมายชนิดใดก็จึงจะใช้ได้

มีข้อนำตั้งเกดอยู่ว่า สตีเวนสันต้องการหาทฤษฎีความหมายมาสนับสนุนเฉพาะข้อยอมรับที่ว่ามีความหมายเชิงอิมิตีฟเท่านั้น ลำพังการกล่าวถึงแต่ความหมายเชิงบรรยายนั้นไม่มีปัญหาอะไร เพราะเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่า คำต่าง ๆ ในภาษาโดยส่วนใหญ่มีความหมายเชิงบรรยาย หรืออีกนัยหนึ่ง มีความหมายที่ทำให้เรารับรู้ข้อเท็จจริงได้ ไม่มีความจำเป็นแต่อย่างใดสำหรับทฤษฎีจริยศาสตร์เชิงวิเคราะห์ซึ่งมิได้เป็นทฤษฎีทางภาษา ที่จะต้องการหาทฤษฎีความหมายมาอธิบายลักษณะของความหมายเชิงบรรยาย การกล่าวถึงความหมายชนิดนี้ยอม

---

⁵ เรื่องเดียวกัน, หน้า 42. "...though conventional enough, will be unsuitable for our purpose. ...The sense cannot be the generic one required, for we shall want to say that some words (such as 'alas') have no referent, but do have a kind of meaning--namely, emotive meaning."

ไม่ทำให้เกิดความสับสนหรือเข้าใจผิด เพราะเป็นความหมายที่เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่ามีลักษณะกว้าง ๆ ใด ๆ อย่างไร ถึงแม้ว่าทฤษฎีความหมายที่ต่างชนิดกันจะอธิบายความหมายชนิดนี้ต่างกันออกไปบ้างก็ตาม ปัญหาเกิดขึ้นเพราะสติเวณสันกล่าวถึงความหมายอีกชนิดหนึ่งนอกเหนือไปจากความหมายเชิงบรรยาย ได้แก่ความหมายเชิงอิมิตีฟ ซึ่งยังมีได้เป็นพรรณณะที่เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไป เป็นเพียงพรรณณะที่สติเวณสันเสนอแนะขึ้นมา แนนอน นักภาษาศาสตร์ทั่วไปย่อมยอมรับว่า คำหลายคำในภาษาสามารถที่จะแสดงหรือกระตุ้นความรู้สึกได้ แต่การกล่าวว่ามีความหมายอีกชนิดหนึ่งที่เรียกว่าความหมายเชิงอิมิตีฟและ เป็นความหมายที่ทำให้เราใช้คำต่าง ๆ เพื่อแสดงและกระตุ้นความรู้สึกเช่นนั้น เป็นพรรณณะใหม่ ยังมีได้เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไป สติเวณสันจึงเห็นความจำเป็นที่จะต้องพิสูจน์ให้เห็นว่า สิ่งที่เขาเรียกว่าความหมายเชิงอิมิตีฟนั้น มีสถานะเป็นความหมาย คำหลายคำมิได้มีแต่ความหมายเชิงบรรยายเท่านั้น แต่มีความหมายเชิงอิมิตีฟด้วย

ความหมายของ "ความหมาย"

สติเวณสันเชื่อว่าทฤษฎีความหมายที่รวมเอาความหมายเชิงอิมิตีฟไว้เป็นความหมายชนิดหนึ่งจะต้องเป็นทฤษฎีแบบจิตวิทยา (psychological theory) ซึ่งเป็นทฤษฎีที่อธิบายว่า "ความหมาย" เป็นกระบวนการทางจิตวิทยาของผู้พูดในขณะที่ผู้พูดกล่าวคำ ๆ หนึ่งและกระบวนการทางจิตวิทยาที่เกิดขึ้นในตัวผู้ฟังเมื่อได้ยินคำ ๆ นั้น ตามทฤษฎีนี้ความหมายเชิงบรรยายและความหมายเชิงอิมิตีฟต่างก็จะเป็นความหมายชนิดหนึ่ง ต่างกันที่ลักษณะของกระบวนการทางจิตวิทยาของผู้ใช้ภาษา ทฤษฎีแบบจิตวิทยาเป็นทฤษฎีที่อธิบายความหมายด้วยความสัมพันธ์ในแบบสาเหตุและผลสัมพัทธ์ระหว่างสติปัญญาและกระบวนการทางจิตวิทยาของผู้ใช้ภาษา ด้วยเหตุนี้เองจะเห็นได้ชัดว่า สาเหตุที่ทำให้สติเวณสันยึดถือทฤษฎีที่อธิบายความหมายในลักษณะเช่นนี้ก็คือ พรรณณะที่สติเวณสันมีเกี่ยวกับลักษณะของความหมายเชิงอิมิตีฟจากการที่เขาเชื่อว่า ความหมายเชิงอิมิตีฟของคำ ๆ หนึ่งคือความสามารถของคำ ๆ นั้นที่จะแสดงความรู้สึกของผู้พูด และกระตุ้นอารมณ์ความรู้สึกของผู้ฟัง ทำให้เขาเชื่อว่า การนิยามความหมายเชิงอิมิตีฟจะต้องทำโดยให้นิยามว่าเป็นความเป็นสาเหตุและผลสัมพัทธ์ระหว่างสติปัญญาและอารมณ์ความรู้สึก ทั้งนี้เพราะการที่ผู้พูดใช้คำ ๆ หนึ่งที่มีความหมาย

เชิงอ้อมตีฟเพื่อแสดงความรู้สึกของคนเป็นผลเกิดจากสาเหตุคือการที่ผู้พูดมีความรู้สึกอย่างหนึ่ง ที่ต้องการแสดงออก และการที่คำ ๆ นั้นกระตุ้นความรู้สึกของผู้ฟังโดยอาศัยความหมายเชิง อ้อมตีฟเป็นสาเหตุที่มีความรู้สึกที่เกิดขึ้นในตัวผู้ฟังเป็นผลลัพธ์ เมื่อเป็นเช่นนี้ สตีเวนสันจึง คิดว่า ทฤษฎีความหมายที่รวมเอาความหมายเชิงอ้อมตีฟไว้ เป็นความหมายชนิดหนึ่งจะต้อง เป็น ทฤษฎีที่นิยามความหมายด้วยความเป็นสาเหตุและผลลัพธ์กันระหว่างสัญลักษณ์และกระบวนการ ทางจิตวิทยาของผู้ใช้ภาษา⁶ ทฤษฎีเช่นนี้เท่านั้นจึงจะสามารถชี้ให้เห็นว่า ความหมายเชิง อ้อมตีฟเป็นความหมายชนิดหนึ่งในแง่ที่ว่า ลักษณะของสาเหตุและผลลัพธ์ในกรณีของความหมาย เชิงอ้อมตีฟเป็นชนิดหนึ่งของ ลักษณะของสาเหตุและผลลัพธ์ที่เป็นความหมาย

แต่กระนั้น ปัญหาที่เกิดจากการยึดถือทฤษฎีความหมายแบบจิตวิทยาก็ยังมี ทฤษฎีความ หมายแบบนี้มีอยู่หลายชนิดด้วยกัน มีอยู่ชนิดหนึ่งที่อธิบายว่า ความหมายเป็นสิ่งเดียวกับกระบวนการ ทางจิตวิทยาของผู้ใช้ภาษา สตีเวนสันเชื่อว่าทฤษฎีนี้ยังไม่ใช่ทฤษฎีความหมายที่ถูกต้อง เพราะเงื่อนไขสำคัญอย่างหนึ่งในการนิยามคำว่าความหมายก็คือ คำนิยามของความหมายจะ ต้องชี้ให้เห็นว่า ความหมายมีความคงที่พอที่จะทำให้เราชี้ได้ว่า นี่คือความหมายของคำ ๆ นี้ ไม่เปลี่ยนแปลงไปจนหาความหมายที่แน่นอนไม่ได้ คำนิยามของ "ความหมาย" ต้องไม่ทำ ให้เกิดผลลัพธ์ในลักษณะที่ว่า คำ ๆ หนึ่งเมื่อใช้ในบริบทต่างกัน จะมีความหมายที่ต่างกันโดย สันเชิง แต่ในขณะที่เดียวกัน ความหมายจะต้องไม่คงที่จนเกินไปจนกระทั่งไม่สามารถอธิบาย

---

⁶ ดู J.O. Urmson เรื่องเดิม, หน้า 47. อุมสันอธิบายในแง่ที่ว่า สตีเวนสัน เชื่อว่าการที่คำมีความเกี่ยวข้องกับตรรกศาสตร์ในลักษณะที่เป็นสาเหตุและผลลัพธ์กัน ดังนั้น การอธิบายลักษณะของการใช้ภาษาในการที่คำจึงต้องอธิบายด้วยความพร้อมหรือความสามารถ ของคำที่จะกระตุ้นให้เกิดการตอบสนองอย่างหนึ่ง แสดงว่าอุมสันถือเอาทฤษฎีของ สตีเวนสัน เรื่องลักษณะการที่คำทางจริยะ เป็นข้อยอมรับสำคัญ ส่วนทฤษฎีเรื่องลักษณะของความหมาย โดยทั่วไปและของความหมายเชิงอ้อมตีฟเป็นผลจากความเชื่อนี้ ผู้เขียนวิทยานิพนธ์นี้ถือเอา ทฤษฎีของ สตีเวนสัน เรื่องลักษณะของการใช้คำแบบอ้อมตีฟซึ่ง สตีเวนสันรับมาจากนักปรัชญา กลุ่มเดียวกันพวกแรก ๆ เป็นข้อยอมรับสำคัญของ สตีเวนสัน.

ความหมายที่เพี้ยนกันออกไปเมื่อใช้ในบริบทต่างกันได้ สรุปได้ว่า คำนิยามของความหมาย
 ต้องชี้ให้เห็นว่าความหมายเป็นสิ่งที่มีความคงที่ในท่ามกลางความสัมพันธ์ของความหมายเพี้ยน
 ในบริบทต่าง ๆ หรืออีกนัยหนึ่ง ความหมายต้องเป็นสิ่งที่มีความคงที่ แต่ในขณะที่เดียวกันก็
 สามารถอธิบายความหมายที่เพี้ยนกันออกไปเมื่อใช้ในบริบทต่างกันได้⁷ ทฤษฎีความหมาย
 แบบจิตวิทยาชนิดนี้จึงไม่เป็นไปตามเงื่อนไขดังกล่าว เพราะคำ ๆ หนึ่งในการใช้แต่ละครั้ง
 อาจจะทำให้เกิดหรือเกิดจากกระบวนการทางจิตวิทยาที่ต่างกันออกไป ถ้าความหมายของ
 คำ ๆ หนึ่งคืออารมณ์ความรู้สึกที่เกิดขึ้นแต่ละครั้ง ก็จะกลายเป็นว่าคำ ๆ นั้นมีความหมายที่
 ไม่คงที่ เมื่อใช้ในที่ต่างกัน จะมีความหมายต่างกันโดยสิ้นเชิง

สตีเวนสันเชื่อว่า ทฤษฎีความหมายที่ถูกต้องและเป็นไปตามเงื่อนไขดังกล่าวไว้
 ข้างต้นจะต้องอธิบายว่า ความหมายเป็นสิ่งที่อยู่ท่ามกลางความสัมพันธ์ในแบบสาเหตุและผล
 ลัพธ์ระหว่างสัญลักษณ์และกระบวนการทางจิตวิทยาของผู้ใช้ภาษา ไม่ใช่เป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับ
 กระบวนการทางจิตวิทยาที่เกิดขึ้นเมื่อมีการใช้ภาษา กล่าวคือ ต้องไม่ใช่เป็นสิ่งที่เราสามารถ
 สังเกตได้โดยตรง แต่เป็นคุณสมบัติที่เป็นความพร้อม (dispositional property)⁸
 เป็นแนวโน้มหรือความพร้อมของคำที่จะทำให้เกิดการตอบสนองอย่างหนึ่งในตัวผู้ฟัง

ประเด็นปัญหาสำคัญก็คือ สิ่งที่สตีเวนสันเรียกว่า "ความพร้อม" นี้มีลักษณะอย่างไร
 สตีเวนสันให้ข้อสังเกตว่า คำว่า "ความพร้อม" ที่เขาใช้มีความหมายที่ใกล้เคียงกับคำอื่น ๆ
 บางคำ เช่น ภาวะแฝง ความสามารถแฝง ความโน้มเอียง เป็นต้น และเป็นคำที่เป็น
 ประโยชน์สำหรับใช้อธิบายสภาพการณ์ที่ประกอบไปด้วยความสัมพันธ์แบบสาเหตุและผลลัพท์อัน
 ซับซ้อน สตีเวนสันเชื่อว่า เมื่อเรากล่าวว่าสิ่งหนึ่งเป็นสาเหตุของอีกสิ่งหนึ่งนั้น สิ่งที่เกิดขึ้น
 จริง ๆ ประกอบไปด้วยความสัมพันธ์อันซับซ้อนในแบบสาเหตุและผลลัพท์ระหว่างองค์ประกอบ
 หลายอย่างด้วยกัน เช่น เมื่อเรากล่าวว่า กาแฟเป็นสาเหตุของการกระตุ้นประสาท โดย

⁷C.L. Stevenson, เรื่องเดิม, หน้า 43.

⁸เรื่องเดียวกัน, หน้า 46.

ข้อเท็จจริงแล้วกาแฟมีรสชาติ เหตุเพียงอย่าง เดียว ยังมีองค์ประกอบอื่น ๆ อีกที่เป็นสาเหตุของ การกระตุ้นประสาทเมื่อมีการดื่มกาแฟ คำว่า "ความพร้อม" จะช่วยอธิบายลักษณะของความ สัมพันธ์นี้ได้อย่างมาก ความสัมพันธ์ระหว่างสาเหตุและผลผลิตที่เกิดขึ้นเมื่อเราใช้คำในภาษา อย่างมีความหมาย ก็เป็นชนิดหนึ่งของความสัมพันธ์ดังกล่าว และคำว่า "ความพร้อม" ที่เป็น ความหมายก็เป็นชนิดหนึ่งของความพร้อมโดยทั่วไปซึ่งใช้อธิบายความสัมพันธ์แบบสาเหตุและ ผลผลิตโดยทั่วไป ดังนั้นสถิติเวเนสันจึงเริ่มจากการอธิบายลักษณะของความพร้อมโดยทั่วไป เสียก่อน แล้วจึงจะอธิบายลักษณะของความพร้อมที่เป็นความหมายในภายหลัง เขาแยกให้ เห็นว่า ความสัมพันธ์อันซับซ้อนแบบสาเหตุและผลผลิตประกอบด้วยองค์ประกอบต่าง ๆ ต่อไปนี้⁹

1. สิ่งกระตุ้นและการตอบสนอง สิ่งกระตุ้นหมายถึงองค์ประกอบที่เราสามารถ สังเกตได้อย่างชัดเจนว่าเป็นสิ่งที่กระทำต่อสิ่งที่มีความพร้อม ทำให้สิ่งที่มีความพร้อมนั้นมีปฏิ- กิริยาที่เป็นการตอบสนอง เช่น อุณหภูมิ 32 องศาฟาเรนไฮต์หรือต่ำกว่านั้นเป็นสิ่งกระตุ้นใน กรณียของความพร้อมของน้ำที่จะแข็งตัว และปริมาณของกาแฟเป็นสิ่งกระตุ้นในกรณีของความ พร้อมของกาแฟที่จะกระตุ้นประสาทของผู้ดื่ม ส่วนการตอบสนองนั้นหมายถึงกระบวนการหรือ สิ่งใดก็ตามที่สิ่ง ๆ หนึ่งมีความพร้อมที่จะทำให้เกิดขึ้น เช่น การกระตุ้นประสาทเป็นการตอบ สอนงที่กาแฟมีความพร้อมที่จะทำให้เกิดขึ้น

2. องค์ประกอบที่ซับซ้อนขึ้นไปอีกได้แก่สภาพแวดล้อมในขณะที่เกิดความสัมพันธ์แบบ สาเหตุและผลผลิตขึ้น การเปลี่ยนแปลงองค์ประกอบเหล่านี้อาจจะเปลี่ยนรูปแบบหรือลักษณะ ของการตอบสนองที่เกิดขึ้นได้ เช่น สภาพแวดล้อมในขณะที่กาแฟทำให้เกิดการกระตุ้นประสาท ได้แก่สภาพทางประสาทของผู้ดื่มกาแฟ ความสามารถในการดูดซึมของกระเพาะอาหาร เป็นต้น สภาพเหล่านี้เป็นเครื่องกำหนดได้ว่า การกระตุ้นประสาทที่เกิดขึ้นจะมีมากน้อยเพียงใด

3. องค์ประกอบซึ่งมีความแน่นอนและคงที่กว่าสภาพแวดล้อม และเป็นองค์ประกอบ ที่เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงไปจะทำให้ความพร้อมเปลี่ยนแปลงไปด้วย องค์ประกอบเหล่านี้มีทั้งที่ใกล้ และไกล เช่น ในกรณีของกาแฟ องค์ประกอบชนิดที่อยู่ใกล้ได้แก่ วิธีการปลูกต้นกาแฟ องค์

⁹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 48-51.

ประกอบชนิดที่อยู่ใกล้กันได้ ปริมาณคาเฟอีนที่อยู่ในกาแฟ หรือองค์ประกอบทางเคมีบางอย่างอื่นของกาแฟ สตีเวนสันเรียกองค์ประกอบชนิดที่ใกล้ที่สุดและ เปลี่ยนไปพร้อมกับความพรอมว่าเป็นรากฐานของความพรอม

สตีเวนสันกล่าวว่า องค์ประกอบเหล่านี้มีความสัมพันธ์กันอย่างซับซ้อน เขาอธิบายโดยกล่าวถึงกรณีของการคั่วกาแฟเป็นตัวอย่าง ในการอธิบายนี้เขากันเอาองค์ประกอบชนิดที่สามออกไปเพื่อความสะดวกและเพื่อเข้าใจได้ง่าย โดยมีไต่หมายความว่า เขาคิดว่าองค์ประกอบที่เป็นรากฐานของความพรอมไม่มีความสำคัญ¹⁰ สตีเวนสันอธิบายว่า ความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งกระตุ้นคือปริมาณของกาแฟ และการตอบสนองคือการกระตุ้นประสาท ย่อมไม่คงที่ในทุกกรณี แต่จะเปลี่ยนไปโดยขึ้นอยู่กับความเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อม เช่น เมื่อสภาพแวดล้อมของการคั่วกาแฟในแต่ละกรณีเป็นอย่างหนึ่งครั้งที่ ความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งกระตุ้นและการตอบสนองก็อาจจะมีความสัมพันธ์อย่างหนึ่งครั้งที่ แต่ในสภาพแวดล้อมบางอย่างเมื่อสิ่งกระตุ้นคือปริมาณของกาแฟเปลี่ยนแปลงไป ก็อาจจะเป็นสาเหตุให้การตอบสนองเปลี่ยนไปอย่างมาก การกล่าวว่าการแพ้ความพรอมที่จะกระตุ้นประสาท เป็นการอธิบายถึงความสัมพันธ์ที่ซับซ้อน เช่นนี้ กล่าวคือ เมื่อเราเข้าใจแล้วว่าในการคั่วกาแฟครั้งหนึ่งองค์ประกอบทั้งสามชนิดที่เกี่ยวข้องกับการที่กาแฟจะทำให้เกิดการกระตุ้นประสาทคืออะไร และมีความสัมพันธ์กันอย่างไร และเมื่ออธิบายความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบเหล่านี้แล้วก็เท่ากันว่า เราได้อธิบายลักษณะความพรอมของกาแฟที่จะกระตุ้นประสาทแล้ว หรือในอีกตัวอย่างหนึ่ง เมื่อเรากล่าวว่าน้ำตาลมีความพรอมที่จะละลายในน้ำ และแยกเป็นองค์ประกอบชนิดต่าง ๆ เช่น การใส่น้ำตาลลงในน้ำเป็นสิ่งที่กระตุ้น อุณหภูมิของน้ำและการคนน้ำมากหรือน้อยเป็นสภาพ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

¹⁰ สตีเวนสันอธิบายว่า ถึงแม้รากฐานของความพรอมจะเป็นองค์ประกอบที่สำคัญไม่น้อยไปกว่าองค์ประกอบอื่น ๆ แต่เนื่องจากมนุษย์เรายังขาดความรู้เกี่ยวกับรากฐานของความพรอมอีกเป็นจำนวนมาก ในด้านการปฏิบัติ จึงเป็นการสะดวกที่จะบรรยายความพรอมโดยอ้างถึงเฉพาะองค์ประกอบสองอย่างดังในตัวอย่างที่เขายกขึ้นมา ดู เรื่องเดียวกัน, หน้า 50-51.

แวดล้อม องค์ประกอบทางเคมีของน้ำตาลเป็นรากฐานของความพร้อม และการละลายของ น้ำตาลในน้ำเป็นการตอบสนอง ประโยคที่ว่าน้ำตาลมีความพร้อมที่จะละลายน้ำก็จะหมายความว่า ความสัมพันธ์ที่เป็นสาเหตุและผลสัมพัทธ์กันอย่างซับซ้อนนี้ ถึงแม้เราอาจจะไม่ไขว่ลงไปที่ ละเอียดยกก็ตามว่า สภาพแวดล้อมและรากฐานของความพร้อมมีอะไรอีกบ้าง

สรุปแล้ว สตีเวนสันถือว่า ความพร้อมก็คือความสัมพันธ์ขององค์ประกอบต่าง ๆ เหล่านี้ มิได้เป็นสิ่ง ๆ หนึ่งต่างหากจากองค์ประกอบเหล่านี้

ตามความจริงแล้ว ผู้ที่กล่าวถึงสิ่งกระตุ้น การตอบสนอง สภาพแวดล้อม และรากฐานของความพร้อม และอธิบายถึงความเกี่ยวข้องของสัมพันธ์กันระหว่างองค์ประกอบเหล่านี้อย่างละเอียด ย่อมผู้ใด กล่าวถึงทุกสิ่งทุกอย่างเท่าที่จะกล่าวได้เกี่ยวกับความพร้อมแล้ว ความเกี่ยวข้องของสัมพันธ์กันระหว่างองค์ประกอบเหล่านี้มีความสำคัญ อย่างยิ่งยวด แต่ก็แน่นอน มิได้เป็นองค์ประกอบอีกอย่างหนึ่งที่ เพิ่มขึ้นมา¹¹

สตีเวนสันกล่าวเสริมว่า ความพร้อมมีสภาพเป็นภาวะแฝงอย่างหนึ่ง ความพร้อมของสิ่ง ๆ หนึ่งมีอยู่ ถึงแม้ว่าสิ่งกระตุ้นและการตอบสนองมิได้เกิดขึ้นในขณะนั้น การเพิ่มความพร้อมที่จะกระตุ้นประสาท ถึงแม้จะยังไม่มีใครค้ำมันเข้าไปก็ตาม ความพร้อมจะกลายเป็น ภาวะจริงก็ต่อเมื่อมีการตอบสนองเกิดขึ้นจากการที่สิ่งกระตุ้นเกิดขึ้น และจะยังไม่กลายเป็น ภาวะจริงตราบใดที่การตอบสนองมิได้เกิดขึ้น¹²

¹¹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 51. "In point of fact, one who gives the stimulus, response, attendant circumstances, and basis of a disposition, and who states in detail their correlation, has said all about the disposition that there is to say. The correlation between the several factors is of primary importance, but a correlation is not, to be sure, an extra object."

¹² เรื่องเดียวกัน, หน้า 49.

นอกจากจะเป็นภาวะแฝงแล้ว ความพร้อมยังเป็นสิ่งที่คงที่อยู่ได้ ถึงแม้การตอบสนองจะไม่คงที่ในทุกกรณีไปก็ตาม กล่าวคือ ความพร้อมของกาแพทที่จะกระตุ้นประสาทอาจจะคงที่อยู่ได้ ถึงแม้การคัมกาแพทอาจจะทำให้เกิดการกระตุ้นประสาทมากน้อยต่างกันไปในแต่ละกรณี เราจะกล่าวไ้ว่า ความพร้อมของสิ่ง ๆ หนึ่งคงที่ก็ต่อเมื่อในแต่ละสภาพแวดล้อมที่คงที่ สิ่งกระตุ้นและการตอบสนองมีความสัมพันธ์กันในลักษณะที่คงที่ ตัวอย่างเช่น ในสปีคาศหนึ่งสภาพแวดล้อมของการคัมกาแพทมีความคงที่ตลอดสปีคาศนั้น และแต่ละวันในสปีคาศนั้นปรากฏว่าจำนวนหน่วยของสิ่งกระตุ้นมีเป็นสอง เท่าของจำนวนหน่วยของการตอบสนอง และในอีกสปีคาศหนึ่งถ้าสภาพแวดล้อมเปลี่ยนไปจากเดิม แต่ที่คงที่อยู่ตลอดสปีคาศนั้น ส่วนความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งกระตุ้นและการตอบสนองเปลี่ยนไปจากเดิม ในแต่ละวัน จำนวนหน่วยของสิ่งกระตุ้นมีเป็นสามเท่าของจำนวนหน่วยของการตอบสนอง และเป็นเช่นนั้นที่อยู่ตลอดสปีคาศ อย่างเป็นทางการเรียกว่า ความพร้อมของกาแพทที่จะกระตุ้นประสาทมีความคงที่ตลอดสปีคาศนั้น ถึงแม้จำนวนหน่วยของสิ่งกระตุ้นและการตอบสนองจะไม่คงที่ก็ตาม แต่ถ้าในสปีคาศหนึ่งสภาพแวดล้อมคงที่ และมีอยู่วันหนึ่งที่จำนวนหน่วยของสิ่งกระตุ้นเป็นสอง เท่าของจำนวนหน่วยของการตอบสนอง แล้ววันต่อมาในสปีคาศเดียวกันจำนวนหน่วยของสิ่งกระตุ้นเป็นสามเท่าของจำนวนหน่วยของการตอบสนอง เราก็กล่าวไ้ว่า ความพร้อมของกาแพทที่จะกระตุ้นประสาทได้เปลี่ยนไป เพราะความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งกระตุ้นและการตอบสนองไม่คงที่ในขณะที่สภาพแวดล้อมคงที่ สตีเวนสันสรุปว่า ดังนั้นเมื่อการตอบสนองเปลี่ยนไป ไม่จำเป็นว่าความพร้อมจะต้องเปลี่ยนไปด้วยการที่ความพร้อมจะคงที่อยู่ได้ไม่จำเป็นจะต้องมีการตอบสนองที่คงที่ แต่จำเป็นจะต้องมีความสัมพันธ์ที่คงที่ระหว่างสิ่งกระตุ้นและการตอบสนองถึงแม้สภาพแวดล้อมจะเปลี่ยนไปก็ตาม¹³

สำหรับความหมายนั้น สตีเวนสันถือว่าเป็นความพร้อมชนิดหนึ่ง ความหมายของคำก็คือคุณสมบัติที่เป็นความพร้อมของคำ ๆ นั้น โดยมีกาไรคีนคำพูดเป็นสิ่งกระตุ้น และกระบวนการทางจิตวิทยาที่เกิดขึ้นในตัวผู้ฟังเป็นการตอบสนอง และการตอบสนองนี้แปรเปลี่ยนไปตามสภาพแวดล้อม ในเมื่อความหมายของคำมิใช่กระบวนการทางจิตวิทยาในตัวผู้พูดหรือผู้ฟัง

¹³ เรื่องเดียวกัน, หน้า 48.

แต่เป็นความพร้อมซึ่งไม่จำเป็นต้องเปลี่ยนไปตามกระบวนการทางจิตวิทยาเหล่านั้น ความหมายของ "ความหมาย" เช่นนี้จึงเป็นไปตามข้อกำหนดข้างต้น คือมีความคงที่ในท่ามกลางความแปรเปลี่ยนไปของกระบวนการทางจิตวิทยาในบริบทต่าง ๆ ที่น่าสังเกตก็คือ ความพร้อมที่เป็นความหมายก็คือความพร้อมของสัญญาณลักษณะ ไม่ใช่ความพร้อมในตัวบุคคลที่ใช้สัญญาณลักษณะ ในประเด็นนี้ สตีเวนสันอธิบายว่า การที่จะกล่าวว่าความหมายของสัญญาณลักษณะคือความพร้อมในตัวบุคคลที่ใช้สัญญาณลักษณะก็ไม่สมควร เพราะคุณสมบัติที่เป็นความพร้อมมีองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับหลาย ๆ สิ่งด้วยกัน ดังนั้นจะกล่าวว่าสิ่งใดมีความพร้อมที่จะเป็นความหมายก็ได้ เช่น จะกล่าวว่า สัญญาณลักษณะมีความพร้อมที่จะทำให้เกิดการตอบสนองในตัวผู้ฟัง หรือผู้ฟังมีความพร้อมที่จะตอบสนองเมื่อได้ยินสัญญาณลักษณะก็ได้ สตีเวนสันกล่าวว่า พี่เขาคือเขาอย่างแรกเป็นทฤษฎีความหมายก็เพราะตามปกติแล้วเราก็คือว่า สิ่งที่มีความหมายก็คือสัญญาณลักษณะ ดังนั้นความพร้อมที่เป็นความหมายก็ควรจะเป็นความพร้อมของสัญญาณลักษณะ

อนึ่ง คำบางคำ หรือพยางค์บางพยางค์ไม่ได้มีความหมายทางภาษา แต่กระนั้นก็มีความพร้อมที่จะกระตุ้นให้เกิดกระบวนการทางจิตวิทยาขึ้นในตัวผู้ฟัง ดังนั้นสตีเวนสันจึงจำเป็นต้องจำกัดขอบเขตให้แคบลงไปว่าความพร้อมชนิดใดจึงจะเป็นความหมาย เขาให้ข้อจำกัดไว้ว่า ความพร้อมของเครื่องหมายที่จะทำให้เกิดการตอบสนองในตัวผู้ฟัง จะเป็นความพร้อมที่เป็นความหมายก็ต่อเมื่อเป็นความพร้อมที่เกิดจากกระบวนการปรับภาวะอันละเอียดซับซ้อนซึ่งมีขึ้นควบคู่กับการใช้เครื่องหมายนั้นในการติดต่อสื่อสาร และเป็นความพร้อมที่จะพัฒนาไปไม่ได้โดยปราศจากกระบวนการปรับภาวะนี้ กล่าวคือ จากการใช้สัญญาณลักษณะหนึ่งในสภาพการณอย่างหนึ่งเสมอ ๆ ทำให้สัญญาณลักษณะนั้นเกิดความพร้อมที่จะทำให้เกิดกระบวนการทางจิตวิทยาอย่างหนึ่งในตัวผู้ฟัง เกิดเป็นความหมายที่ใช้ติดต่อสื่อสารได้ การจำกัดลักษณะของความพร้อมที่เป็นความหมายให้แคบลงเช่นนี้ ทำให้เครื่องหมายที่ไม่ใช่เครื่องหมายทางภาษา เช่น การกระแอมไอ หรือพยางค์บางพยางค์ที่ไม่สื่อความหมาย ไม่มี ความหมายทางภาษา ถึงแม้จะมีความพร้อมที่จะทำให้เกิดกระบวนการทางจิตวิทยาขึ้นในตัวผู้ฟังก็ตาม

ในเมื่อความหมายเป็นความพร้อมชนิดหนึ่ง ความหมายแต่ละชนิดก็จะต้องเป็นความพร้อมชนิดหนึ่งของความพร้อมที่เป็นความหมาย แตกต่างกันก็ตรงที่ลักษณะของกระบวนการทางจิตวิทยาที่เกิดขึ้นในตัวผู้ฟัง ในประเด็นต่อไป สตีเวนสันจะกล่าวถึงว่า ความหมายแบ่งได้

เป็นก็ชนิด แต่จะชนิดต่างกันอย่างไร

คามพรรณณะของสติเวณสัน ความหมายแย้งได้เป็น 2 ชนิดคือ ความหมายเชิง
บรรยาย และความหมายเชิงอิมิตีฟ

ความหมายเชิงบรรยาย

ในกรณีของความหมายเชิงบรรยาย สติเวณสันชี้ให้เห็นปัญหาสองข้อด้วยกัน ข้อแรก
ก็คือ กระบวนการทางจิตวิทยาที่คำที่มีความหมายเชิงบรรยายทำให้เกิดขึ้นในตัวผู้ฟังนั้นมีลักษณะ
เฉพาะอย่างไร ข้อที่สองก็คือ ความหมายเชิงบรรยายคงความชัดเจนแน่นอนพอที่จะใช้เป็น
ประโยชน์ในการติดต่อสื่อสารได้อย่างไร

สำหรับปัญหาข้อแรก สติเวณสันให้คำตอบว่า กระบวนการทางจิตวิทยาที่คำที่มีความ
หมายเชิงบรรยายทำให้เกิดขึ้นในตัวผู้ฟังก็คือ การรับรู้ (cognition) ดังนั้น เขาให้คำ
นิยามของความหมายเชิงบรรยายว่า ความหมายเชิงบรรยายของสัญญาลักษณคือความพร้อมของ
สัญญาลักษณที่จะทำให้เกิดกระบวนการทางจิตวิทยาที่เป็นการรับรู้¹⁴ สำหรับการรับรู้หมายถึง
กิจกรรมทางจิตจำพวกที่เป็นการคิด ความเชื่อ ฯลฯ เป็นต้น แต่สติเวณสันเองก็ยอมรับว่า
ปัญหาว่าการรับรู้คืออะไรนั้น เป็นปัญหาที่ยังไม่ลงรอยกัน เขาจึงจะไม่อธิบายว่าการรับรู้
คืออะไร แต่จะชี้คำนี้ในความหมายที่ใช้กันในภาษาที่ใช้กันในชีวิตประจำวัน ดังนั้น คำจำกัด
ความของ "ความหมายเชิงบรรยาย" ของเขาจึงเป็นเพียงคำจำกัดความโดยคร่าว ๆ¹⁵

¹⁴ เรื่องเดียวกัน, หน้า 62.

¹⁵ สติเวณสันอธิบายว่า การรับรู้เป็นความพร้อมอย่างหนึ่งที่จะทำให้เกิดการกระทำ
เขายอมรับว่าเป็นเพียงการบอกประเภทที่รวมเอาการรับรู้เอาไว้ด้วยเท่านั้น การมุ่งลงไป
ว่าความพร้อมที่จะทำให้เกิดการกระทำที่เป็นการรับรู้มีลักษณะเฉพาะอย่างไรนั้นเป็นปัญหาสำคัญ
ที่ยังไม่เป็นที่ลงรอยกัน แต่กระนั้นสติเวณสันก็พยายามอธิบายโดยคร่าว ๆ ดูเรื่องเดียวกัน,
หน้า 62-67.

ในบทความเรื่อง "Meaning: Descriptive and Emotive" สตีเวนสันอธิบายลักษณะของความหมายเชิงบรรยายให้จำกัดลงไปอีก เขากล่าวว่า จริงอยู่ว่าการที่สัญลักษณ์ทำให้เกิดการรับรู้ในตัวบุคคลได้นั้นเป็นเพราะการปรับภาวะ เกิดจากการที่เราได้พบความสัมพันธ์ระหว่างสัญลักษณ์และสิ่งที่สัญลักษณ์แทนเสมอ ๆ แต่ความสัมพันธ์นั้นไม่ได้อยู่ในลักษณะที่จำเป็นต่องเป็นเช่นนั้น ความสัมพันธ์นี้อาจเปลี่ยนไปได้ ขึ้นอยู่กับว่าเจ้าของภาษานั้นเลือกที่จะให้ความสัมพันธ์คงอยู่ หรือเลือกที่จะเปลี่ยนความสัมพันธ์เป็นอย่างอื่น และการที่จะเลือกอย่างไรนั้นขึ้นอยู่กับว่า เจ้าของภาษาคิดว่าความสัมพันธ์ยังคงเป็นประโยชน์ในการสื่อความหมายหรือไม่ สตีเวนสันยกตัวอย่างเรื่องการที่เราเห็นควันแล้วนึกถึงไฟ ในกรณีนี้เราจะถือว่าควันมีความหมายเชิงบรรยายไม่ได้ ถึงแม้ว่าความเชื่อเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างควันและไฟจะเกิดจากการปรับภาวะ และถึงแม้ความสัมพันธ์ไม่ได้อยู่ในลักษณะที่จำเป็น กล่าวคือ ควันไม่จำเป็นต้องเกิดจากไฟก็ตาม ทั้งนี้เพราะความสัมพันธ์ไม่ได้เกิดจากการกำหนดของมนุษย์ มนุษย์ไม่สามารถเลือกที่จะคงความสัมพันธ์เอาไว้หรือเปลี่ยนเป็นอย่างอื่นได้ ดังนั้น ลักษณะของความหมายเชิงบรรยายที่สตีเวนสันชี้ให้เห็นเพิ่มเติมก็คือ ความหมายนั้นจะต้องเกิดจากการกำหนดของผู้ใช้ภาษาและกลายเป็นประเพณีนิยมไปในที่สุด การเปลี่ยนหรือคงความหมายเอาไว้ก็ต้องขึ้นอยู่กับผู้ใช้ภาษาเช่นกัน¹⁶

สำหรับปัญหาที่สองที่เกี่ยวกับว่า ความหมายเชิงบรรยายมีความแน่นอนชัดเจนจนสามารถใช้ติดต่อสื่อสารได้อย่างไรนั้น สตีเวนสันอธิบายลักษณะของปัญหาว่า เช่น ประโยค 2 ประโยค คือ "เมืองทั้งสองห่างกัน 99 ไมล์" และ "เมืองทั้งสองห่างกัน 100 ไมล์"

¹⁶ ข้อจำกัดที่น่าจะใช้ได้กับความหมายเชิงอิมพีลิกัย หรืออิมพลีไนท์น่าจะเป็นข้อจำกัดเพิ่มเติมสำหรับคำนิยามของความหมายโดยทั่วไป เพราะการเปลี่ยนแปลงความหมายเสียใหม่หรือคงความหมายเดิมไว้ไม่ว่าจะเป็นความหมายชนิดใดก็ตาม จะต้องเป็นไปตามแต่ผู้ใช้ภาษาจะกำหนด เหตุที่สตีเวนสันไม่ได้คำนึงถึงข้อนี้คงจะเป็นเพราะในตอนนั้นของบทความนี้ เขามุ่งที่จะป้องกันทรศนะของเขาเกี่ยวกับ ลักษณะของความหมายเชิงบรรยายให้พ้นจากข้อค้าน มากกว่าที่จะกล่าวถึงลักษณะของความหมายโดยทั่วไป.

ทั้งสองประโยคมีความหมายเชิงบรรยายที่ต่างกันเพียงเล็กน้อย ในเมื่อความหมายเป็นสิ่งที่อยู่ท่ามกลางความซับซ้อนที่ประกอบไปด้วยความสัมพันธ์ระหว่างสาเหตุและผลลัพธ์ จึงเป็นปัญหาว่าผู้ใช้ภาษาสามารถแยกความแตกต่างระหว่างความหมายของทั้งสองประโยคซึ่งมีเพียงเล็กน้อยได้อย่างชัดเจนแน่นอนทุกครั้งไปได้อย่างไร เครื่องมือทางภาษาศาสตร์ใดที่ทำให้เรามีปฏิริยาต่อทั้งสองประโยคต่างกันเสมอโดยไม่นำความหมายของทั้งสองประโยคไปสับสนปนเปกัน

สตีเวนสันกล่าวว่า สิ่งที่ทำให้ความหมายเชิงบรรยายมีความแน่นอนชัดเจนได้ก็คือกฎทางภาษาศาสตร์ซึ่งมีหน้าที่นำสัญลักษณ์ต่าง ๆ มาสัมพันธ์กัน ตัวอย่างการใช้กฎทางภาษาศาสตร์ในการทำให้ความหมายเชิงบรรยายแน่นอนชัดเจนก็เช่นในประโยค "เมืองทั้งสองห่างกัน 100 ไมล์" ในกรณีที่เรายังเข้าใจความหมายของประโยคนี้นิดๆ หน่อยๆ เราอาจจะพูดกับตัวเองว่า "100 ไมล์เท่ากับ 160 กิโลเมตร ใช้เวลาขับรถประมาณ 2 ชั่วโมง" และอาจจะทำให้เราเข้าใจความหมายของประโยคนี้นิ่งๆ หน่อยๆ หรือถ้ามีใครมาถามเราว่า ทวดของเรายังมีชีวิตอยู่หรือไม่ เราก็อาจจะคิดทบทวนในสมองเสียก่อนว่า ทวดคือพ่อของปู่ของเรา เพื่อเข้าใจความหมายของปัญหาให้ชัดเจน แล้วจึงจะสามารถตอบคำถามได้ ดังนั้นการใช้กฎทางภาษาศาสตร์ก็คือการนำสัญลักษณ์ที่เราเข้าใจยังไม่ชัดเจนไปเชื่อมโยงสัมพันธ์กับสัญลักษณ์อื่น ๆ ที่เราเข้าใจชัดเจนแล้วเพื่อที่จะเข้าใจความหมายเชิงบรรยายของสัญลักษณ์ที่เดิมเราเข้าใจอย่างคลุมเครือให้ชัดเจนขึ้น เช่น นำสัญลักษณ์ "ทวด" ไปถอดความเป็นสัญลักษณ์ "พ่อของปู่" เป็นต้น การทำเช่นนี้ทำให้ผู้ใช้ภาษาสามารถรักษาความหมายเชิงบรรยายให้คงที่และแน่นอนชัดเจนอยู่ได้ ถ้าปราศจากวิธีการเช่นนี้แล้วอาจจะทำให้เรานำความหมายเชิงบรรยายของประโยคหนึ่งไปปนกับความหมายเชิงบรรยายของอีกประโยคหนึ่งซึ่งมีความหมายใกล้เคียงกัน การใช้ภาษาจะไม่สามารถสื่อความหมายที่ชัดเจนได้ การติดต่อสื่อสารระหว่างมนุษย์จะเป็นไปได้อย่างไร การใช้กฎทางภาษาศาสตร์นี้อาศัยความทรงจำและการให้คำนิยามเป็นหลัก สตีเวนสันเรียกกระบวนการเช่นนี้ว่า กิจกรรมที่ใช้สัญลักษณ์ (symbolic exercises)¹⁷ กฎทางภาษาศาสตร์ไม่ได้หมายถึงเฉพาะกฎทางไวยากรณ์

¹⁷C.L. Stevenson, Facts and Values, หน้า 161.

เท่านั้น แต่หมายความรวมถึงกฎที่สร้างขึ้นจากการให้คำนิยามและประโยคแบบวิเคราะห์ด้วย

สรุปได้ว่า ตามทรรศนะของสตีเวนสัน ความหมายเชิงบรรยายของสัญลักษณ์คือ ความพร้อมของสัญลักษณ์ที่จะทำให้เกิดการรับรู้ เป็นความพร้อมที่มีสาเหตุมาจากการปรับ ภาวะซึ่งเกิดขึ้นควบคู่กับการนำสัญลักษณ์ไปใช้ในการติดต่อสื่อสาร การปรับภาวะนี้จะต้อง เกิดจากการกำหนดของมนุษย์ อนึ่ง ความพร้อมนี้ต้องมีความแน่นอนชัดเจนอยู่ในระดับหนึ่ง อันเป็นผลจากการใช้กฎทางภาษาศาสตร์

น่าสังเกตว่า ในกรณีที่ความพร้อมของสัญลักษณ์ที่จะทำให้เกิดการรับรู้ไม่มีความคงที่ หรือชัดเจนอย่างสมบูรณ์ถึงแม้จะมีกฎทางภาษาศาสตร์ควบคุมอยู่ก็ตาม ก็ยังกล่าวได้ว่าความ พร้อมนั้นเป็นความหมายเชิงบรรยาย ทั้งนี้เพราะความพร้อมที่เป็นความหมายเชิงบรรยาย จะต้องมีความชัดเจนหรือคงที่ในระดับหนึ่ง แต่ไม่จำเป็นต้องมีความคงที่หรือชัดเจนโดยสมบูรณ์ ความหมายเชิงบรรยายที่มีความคงที่หรือความชัดเจนน้อยเป็นเพราะอยู่ภายใต้กฎทางภาษา- ศาสตร์จำนวนน้อยขอ เรียกได้ว่า เป็นความหมายเชิงบรรยายที่มีความคลุมเครือ และดังนั้น อาจเปลี่ยนแปลงความหมายไปได้ เนื่องจากกฎทางภาษาศาสตร์ที่ควบคุมอยู่ไม่เพียงพอที่จะทำ ให้ความหมายนี้คงที่อยู่ที่ใด ดังนั้นถึงแม้สัญลักษณ์หนึ่งจะมีความพร้อมที่ไม่คงที่สักเพียงใดก็ตาม เราก็คงกล่าวได้ว่าสัญลักษณ์นั้นมีความหมายเชิงบรรยาย แต่คลุมเครือ แต่จะมีอยู่จุดหนึ่ง ที่ สัญลักษณ์หนึ่งอยู่ภายใต้การควบคุมของกฎทางภาษาศาสตร์น้อยลง ๆ และมีความคลุมเครือ เพิ่มมากขึ้น จนกระทั่งกล่าวได้ว่าสัญลักษณ์นั้นได้สูญเสียความหมายเชิงบรรยาย ไปโดยสิ้นเชิง

กฎทางภาษาศาสตร์มีบทบาทสำคัญอีกอย่างหนึ่ง คือช่วยแยกความแตกต่างระหว่าง ความหมายเชิงบรรยายของสัญลักษณ์และสิ่งที่สัญลักษณ์นั้นเฝ้าให้รับรู้ (suggestion) กล่าวคือ สัญลักษณ์หนึ่งนอกจากจะมีความหมายเชิงบรรยายแล้ว ก็ยังอาจจะเฝ้าให้รับรู้ให้เกิด การรับรู้ข้อเท็จจริงอย่างอื่นนอกเหนือจากที่รวมอยู่ในความหมายเชิงบรรยายด้วย เช่น เมื่อ ได้ยินประโยค "ก เป็นนักกีฬา" เราก็คงจะคิดว่า ก มีรูปร่างสูงใหญ่ แต่โดยแท้จริงแล้ว คำว่า "นักกีฬา" ไม่ได้มีความหมายเกี่ยวกับความสูง แต่มันก็จะเฝ้าให้เราเข้าใจว่าคนที่ เป็น นักกีฬาเป็นผู้ที่มีรูปร่างสูง ทั้งนี้เป็นเพราะเราเคยเห็นนักกีฬาส่วนใหญ่มีรูปร่างสูง กฎทาง ภาษาศาสตร์มิได้บ่งว่าความสูงเป็นความหมายส่วนหนึ่งของความหมายของ "นักกีฬา" ไม่ได้ ระบุว่านักกีฬาจะต้องเป็นคนสูงด้วย ดังนั้นความสูงจึงเป็นเพียงสิ่งที่คำ "นักกีฬา" เฝ้าเป็น

นัย ไม่ใช่ความหมายเชิงบรรยายของ "นักกีฬา" กระนั้นเราก็อาจกล่าวได้ว่า คำว่า "นักกีฬา" มีความพร้อมที่จะแนะนำให้เราเข้าใจไปว่านักกีฬาเป็นคนสูง ความพร้อมนี้ต่างจากความพร้อมที่เป็นความหมายเชิงบรรยายในแง่ที่มีใ้โดยอยู่ภายใต้การควบคุมของกฎทางภาษาศาสตร์¹⁸

ความหมายเชิงอ้อมศัพท์

ในบทความ "The Emotive Meaning of Ethical Terms" สตีเวนสันบรรยายลักษณะของความหมายเชิงอ้อมศัพท์ว่าเป็นความรู้สึกที่ติดอยู่กับคำ หรือเป็นความรู้สึกประจำคำ แต่ในหนังสือ Ethics and Language สตีเวนสันปฏิเสธการอธิบายลักษณะของความหมายเชิงอ้อมศัพท์ในลักษณะเช่นนี้ เพราะตามลักษณะนี้จะกลายเป็นว่า ความหมายเชิงอ้อมศัพท์คืออารมณ์ความรู้สึกที่ติดอยู่กับคำตลอดเวลา ถึงแม้คำ ๆ นั้นจะไม่อยู่ในบริบทใดเลยก็ตาม เช่น เมื่อเรานั่งอยู่ในห้องคนเดียวแล้วเอ่ยคำว่า "โห่เอ๋ย" ขึ้นมาลอย ๆ โดยไม่มีสาเหตุใด ๆ จะกลายเป็นว่าความหมายเชิงอ้อมศัพท์ของคำ "โห่เอ๋ย" ก็คืออารมณ์ความรู้สึกที่ติดมากับคำ ๆ นี้ สตีเวนสันถือว่าความรู้สึกประจำคำเช่นนี้ไม่มีความสำคัญทางภาษาพอที่จะเป็นความหมายได้ อีกประการหนึ่ง ตามลักษณะเช่นนี้เมื่อเราใช้ศัพท์ที่มีความหมายเชิงอ้อมศัพท์ในบริบทอย่างหนึ่ง ความหมายเชิงอ้อมศัพท์ก็จะเป็นอารมณ์ความรู้สึกที่เป็นหน่วยพิเศษเพิ่มเติมขึ้นมาต่างหากจากสภาพแวดล้อมทางอารมณ์อื่น ๆ แต่ถ้าวิจารณาหรือสำรวจกระบวนการทางจิตของเราในขณะที่มีการใช้ศัพท์ที่มีความหมายเชิงอ้อมศัพท์ เราจะไม่สามารถค้นพบหน่วยความรู้สึกที่เป็นสิ่งต่างหากจากสภาพแวดล้อมทางอารมณ์ของการใช้ศัพท์เชิงอ้อมศัพท์นั้นเลย ดังนั้น การอธิบายว่าความหมายเชิงอ้อมศัพท์เป็นความรู้สึกที่ติดมากับคำจึงไม่ถูกต้อง มีจุดอ่อนให้โจมตีได้ว่า สิ่งที่เราเรียกว่าความหมายเชิงอ้อมศัพท์นั้นไม่มีสถานะเป็นความหมาย หรือไม่ก็มีลักษณะที่ขัดแย้งกับประสบการณ์ที่เรามีต่อกระบวนการทาง

¹⁸C.L. Stevenson, Ethics and Language, หน้า 69-70.

จิตวิทยาของเรา¹⁹

ตามทรรศนะของสติเวินสัน การยืนยันว่าความหมายเชิงอิมิตีฟมีสถานะเป็นความหมาย ทำได้โดยชี้ให้เห็นว่าความหมายเชิงอิมิตีฟเป็นความพร้อมชนิดหนึ่งของความพร้อมที่เป็นความหมาย เขาให้คำนิยามของความหมายเชิงอิมิตีฟว่า "ความหมายเชิงอิมิตีฟคือความหมายซึ่งมีการตอบสนอง (มองจากแง่ของผู้ฟัง) หรือสิ่งกระตุ้น (มองจากแง่ของผู้พูด) เป็นอารมณ์ความรู้สึก"²⁰ สติเวินสันกล่าวว่า ตามลักษณะนี้ความหมายเชิงอิมิตีฟเป็นความหมายชนิดหนึ่งได้เพราะความพร้อมอย่างหนึ่งจะเป็นชนิดหนึ่งของความพร้อมอีกอย่างหนึ่งก็ต่อเมื่อสิ่งกระตุ้นหรือการตอบสนอง หรือทั้งสิ่งกระตุ้นและการตอบสนองของความพร้อมอย่างแรก อยู่ในขอบเขตของสิ่งกระตุ้นหรือการตอบสนอง หรือทั้งสิ่งกระตุ้นและการตอบสนองของความพร้อมอย่างหลัง เนื่องจากอารมณ์ความรู้สึกเป็นชนิดหนึ่งของกระบวนการทางจิตวิทยาที่เกิดจากความพร้อมที่เป็นความหมาย ความพร้อมที่จะทำให้เกิดอารมณ์หรือที่จะแสดงอารมณ์ความรู้สึกจึงเป็นความหมายชนิดหนึ่ง เช่นเดียวกับกับความหมายเชิงบรรยายซึ่งเป็นความหมายชนิดหนึ่งได้ก็เพราะการรับรู้เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการทางจิตวิทยาที่เกิดจากความพร้อมที่เป็นความหมาย

สติเวินสันอธิบายขยายความว่า ที่ใช้คำ "อารมณ์" (emotion) ในคำนิยามของความหมายเชิงอิมิตีฟก็เพราะเป็นรากศัพท์เดียวกับคำ "emotive" หรืออีกนัยหนึ่งการนิยาม

¹⁹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 44. ทรรศนะเกี่ยวกับลักษณะของความหมายเชิงอิมิตีฟในบทความบทแรกของสติเวินสันถูกวิจารณ์โจมตีในแง่ที่ว่า ในเมื่อความหมายเชิงอิมิตีฟเป็นเพียงผลที่เกิดจากการใช้คำ ก็ไม่น่าจะมีสถานะเป็นความหมาย ดู H.D. Aiken, "Emotive 'Meanings' and Ethical Terms," The Journal of Philosophy, 41, 1944, หน้า 467.

²⁰ เรื่องเดียวกัน, หน้า 59. "Emotive meaning is a meaning in which the response (from the hearer's point of view) or the stimulus (from the speaker's point of view) is a range of emotions."

ความหมายเชิงอิมพีโดยอ้างถึง "emotion" เป็นการสะกดแกล้งเข้าใจถึงลักษณะของ
ความหมายนี้ และช่วยให้เข้าใจว่าข้อของความหมายนี้กับลักษณะของความหมายนี้สัมพันธ์กัน
อย่างไร แต่เพื่อสะดวกในการวิเคราะห์ความหมายของศัพท์ทางจริยะในลำดับต่อไป เราจะ
ใช้คำว่า "ความรู้สึกหรือทรศนคติ" แทน "อารมณ์" ในคำนิยามของความหมายเชิงอิมพี
ทั้งนี้เพื่อที่จะสามารถแยกความแตกต่าง ระหว่างความรู้สึกและทรศนคติได้ และอีกประการ
หนึ่งเขาได้ใช้คำว่า "ทรศนคติ" มาตลอดในการกล่าวถึงลักษณะของศัพท์ทางจริยะ จึงต้องการ
ที่จะใช้คำว่า "ทรศนคติ" แทนคำว่า "อารมณ์" เพื่อศัพท์ที่ใช้จะไ้ตรงกัน

ความหมายเชิงอิมพีนอกจากจะแตกต่างจากความหมายเชิงบรรยายในแง่ที่ทำให้
เกิดกระบวนการทางจิตวิทยาคนละชนิดกันแล้ว ยังมีความแตกต่างอีกอย่างหนึ่งที่สติเวินสันมิได้
ยืนยัน แต่แนะไว้เป็นนัย นั่นก็คือ ความหมายเชิงบรรยายมีความชัดเจนและคงที่อยู่ได้ในระดับ
หนึ่งเพราะอาศัยกฎทางภาษาศาสตร์ แต่ความหมายเชิงอิมพีไม่ได้อาศัยกฎทางภาษาศาสตร์
มาเป็นเครื่องมือทำให้ความหมายชัดเจนคงที่ ในบทความ "Meaning: Descriptive
and Emotive" สติเวินสันกล่าวว่า ที่เขาอ้างถึงกฎทางภาษาศาสตร์นั้นก็เพื่อที่จะแยกความ
แตกต่างระหว่างความหมายเชิงบรรยายของสัญญาลักษณและสิ่งที่สัญญลักษณแนะให้ผู้ฟังรับรู้
ไม่ได้ตั้งใจที่จะยกขึ้นมาเพื่อแยกความแตกต่างระหว่างความหมายเชิงบรรยายและความหมาย
เชิงอิมพี²¹ แต่กระนั้นก็ดี ในบทความนี้สติเวินสันยืนยันว่ากฎทางภาษาศาสตร์ไม่มีความ
สำคัญในกรณีของความหมายเชิงอิมพี เช่น เมื่อเราไม่แน่ใจในความหมายของคำอุทาน
คำหนึ่ง โดยปกติแล้วเราจะไม่อ้างถึงคำอุทานอื่น ๆ ที่เราคิดว่ามีความหมายเท่ากับความ
หมายของคำอุทานนั้น การที่จะเข้าใจความหมายที่แท้จริงของคำที่มีความหมายเชิงอิมพี

²¹C.L. Stevenson, Facts and Values, หน้า 160. สติเวินสันเอยถึง
เรื่องนี้เพื่อตอบโต้การตีความของแมกซ์ แบลค ที่ว่าความหมายทั้งสองชนิดต่างกันตรงที่
ความหมายเชิงบรรยายอาศัยกฎทางภาษาศาสตร์ ส่วนความหมายเชิงอิมพีไม่อาศัยกฎ
เช่นนี้ ดู M. Black, "Some Questions about Emotive Meaning," The
Philosophical Review, LVII, 1948, หน้า 124.

นั้น เราต้องไต่ถามการใช้คำ ๆ นั้นในบริบทต่าง ๆ และเรียนรู้ถึงปฏิกิริยาที่คำนั้นทำให้เกิดขึ้น
 ดังนั้น ไม่ว่าสตีเวนสันจะอ้างถึงกฎทางภาษาศาสตร์เพื่อขุดกระสงค์ไค้ก็ตาม แต่จากพรรณนะ
 ของเขาเช่นนี้ เราสามารถเข้าใจได้ว่า กฎทางภาษาศาสตร์เป็นลักษณะความแตกต่างอย่างหนึ่ง
 ระหว่างความหมายเชิงบรรยายและความหมายเชิงอิมพีฟ²²

อนึ่ง ในบทความเดียวกันนี้ สตีเวนสันเพิ่มเติมคำจำกัดความของความหมายเชิง
 อิมพีฟให้รัดกุมยิ่งขึ้นไปกว่าคำนิยามในหนังสือ Ethics and Language ตามคำนิยามเดิม
 นั้น แม้แต่เสียงเพลงก็มีความหมายเชิงอิมพีฟได้ เพราะมีความพร้อมที่จะกระตุ้นให้เกิด
 อารมณ์ความรู้สึก²³ ดังนั้น สตีเวนสันจึงเห็นว่าคำนิยามเดิมกว้างเกินไป จำเป็นที่จะต้อง
 จำกัดให้แคบลงเพื่อที่ว่าเฉพาะสิ่งที่เป็นเครื่องหมายเท่านั้นที่มีความหมายเชิงอิมพีฟ เขาให้
 ข้อสังเกตว่าคำต่าง ๆ ที่มีความหมายเชิงอิมพีฟนั้นไม่ได้แสดงหรือกระตุ้นทัศนคติเพียง
 อย่างเดียว แต่แสดงทัศนคติที่มีต่อสิ่ง ๆ หนึ่งและกระตุ้นให้มีทัศนคติต่อสิ่ง ๆ หนึ่งด้วย
 ประโยคหรือคำที่มีความหมายเชิงอิมพีฟไม่เพียงแต่ทำให้เกิดทัศนคติขึ้นมาลอย ๆ แต่ชี้
 เป้าหมายหรือทิศทางให้แก่ทัศนคติของเราอีกด้วย ดังนั้นข้อความที่มีความหมายเชิงอิมพีฟ
 จึงมีหน้าที่กระตุ้นทัศนคติและเป็นเครื่องหมายแทนสิ่งที่เรามีทัศนคติต่อด้วยพร้อมกันไป
 โดยที่คำหรือวลีหนึ่งแสดงและกระตุ้นทัศนคติ ส่วนคำหรือวลีอื่นทำหน้าที่เป็นเครื่องหมาย
 แทนสิ่งที่เรามีทัศนคติต่อ และในบางกรณีคำที่มีความหมายเชิงอิมพีฟทำหน้าที่ทั้งสองอย่าง
 พร้อมกันไป สตีเวนสันสรุปข้อจำกัดนี้ไว้ว่า "เราจะไม่กล่าวว่าสิ่งหนึ่งสิ่งใดมีความหมาย
 เชิงอิมพีฟ นอกเสียจากว่าสิ่งนั้นจะเป็นเครื่องหมายแทนบางสิ่งบางอย่างหรือมักจะใช้ควบคู่
 กับเครื่องหมายเช่นนั้นด้วย และนอกเสียจากว่าทัศนคติที่สิ่งนั้นมีแนวโน้มที่จะแสดงและ

²² ดูการตีความของ G.C. Kerner ใน The Revolution in Ethical Theory, หน้า 45 และ 51 คาย.

²³ ดูข้อความของ Max Black, เรื่องเดิม, หน้า 123-125.

กระตุ้นเป็นทรนคติที่มีทิศทางมุ่งสู่สิ่งใดที่เครื่องหมายแทน²⁴ และเมื่อเป็นเช่นนี้เราก็จะไม่เห็นว่าเสียงเพลงมีความหมายเชิงอิมพีฟ เพราะอารมณ์ความรู้สึกที่เกิดจากการฟังเพลงเกิดขึ้นลอย ๆ ไม่ได้มุ่งสู่สิ่งใด ความหมายเชิงอิมพีฟตามข้อจำกัดนี้จะเป็นลักษณะเด่นของข้อความทางจริยะ เพราะข้อความทางจริยะกระตุ้นให้เรา มีทรนคติต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งเสมอ

ความสัมพันธ์ระหว่างความหมายสองชนิด

เนื่องจากคำที่ใช้กันทั่วไปส่วนใหญ่รวมทั้งศัพท์ทางจริยะประกอบด้วยความหมายทั้งสองชนิด ประเด็นปัญหาสำคัญก็คือ ความหมายทั้งสองชนิดที่มีอยู่ในคำ ๆ เดียวกันมีความสัมพันธ์กันอย่างไร การตอบปัญหาเรื่องนี้มีความสำคัญต่อทฤษฎีจริยศาสตร์เชิงวิเคราะห์ของสตีเวนสันอย่างไรนั้น สตีเวนสันเองมีใ้กล่าวไว้อย่างชัดเจน แต่ก็จะได้เห็นได้ชัดว่าการตอบปัญหานี้มีความสำคัญต่อทฤษฎีของเขาในแง่ที่ว่า ในเมื่อความหมายเชิงบรรยายและความหมายเชิงอิมพีฟมีหน้าที่แสดงความเชื่อและทรนคติตามลำดับ การชี้ให้เห็นว่าความหมายทั้งสองสัมพันธ์กันจึงเป็นการแสดงว่าความเชื่อและทรนคติมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน และเนื่องจากสตีเวนสันถือว่าความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อและทรนคติเป็นความสัมพันธ์ในลักษณะที่ว่าความเชื่อเป็นเหตุผลสนับสนุนทรนคติ การอธิบายว่าความหมายทั้งสองสัมพันธ์กันจึงเป็นข้อพิสูจน์ว่าเราสามารถใช้อุณหภูมิสนับสนุนการตัดสินค่าทางจริยะได้ ดังนั้นการอธิบายลักษณะของความสัมพันธ์ระหว่างความหมายทั้งสองจึงช่วยให้เข้าใจถึงลักษณะของการอ้างเหตุผลทางจริยะ²⁵

²⁴C.L. Stevenson, Facts and Values, หน้า 165. "Nothing will be said to have an 'emotive meaning' unless it is also a sign of something else or is frequently used along with such a sign, and unless the attitudes that it tends to express and arouse are directed to whatever is thus signified."

²⁵ G.C. Kerner, เรื่องเดิม, หน้า 52-53.

สตีเวนสันอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างความหมายทั้งสองชนิดไว้ว่า ความหมายทั้งสองชนิดมีอิทธิพลต่อกันและกัน การเกิดขึ้นและการเปลี่ยนแปลงไปของความหมายทั้งสองของพหุอาศัยซึ่งกันและกัน ตัวอย่างที่เห็นได้ชัดก็คือ การที่คำ ๆ หนึ่งมีความหมายเชิงอ้อมที่หนึ่งมีสาเหตุหนึ่งจากการที่ความหมายเชิงบรรยายของคำ ๆ นั้นอ้างถึงสิ่งที่คนส่วนใหญ่ชอบหรือไม่ชอบ สตีเวนสันยกตัวอย่างว่า²⁶ เช่น สมมติในสังคมหนึ่ง คำว่า "วัชณธรรม" หมายถึงมีความรอบรู้ในขนบธรรมเนียมและศิลปวิทยาการ เริ่มแรกที่เคียวคำ "วัชณธรรม" อาจจะมีแต่ความหมายเชิงบรรยาย แต่เมื่อกาลเวลาล่วงไป คุณสมบัติที่ความหมายเชิงบรรยายของคำ ๆ นั้นอ้างถึงคือความรอบรู้ในขนบธรรมเนียมและศิลปวิทยาการอาจจะกลายเป็นสิ่งที่คนในสังคมนั้นยกย่อง ต่อมาคนในสังคมนั้นจึงใช้คำ "มีวัชณธรรม" สำหรับยกย่องหรือสรรเสริญผู้อื่น คำ ๆ นี้จึงกลายเป็นคำที่มีความหมายเชิงอ้อมที่สามารถทำให้ผู้ฟังมีทัศนคติที่เห็นชอบด้วยหรือยกย่องคนที่มีความวัชณธรรม แต่ทั้งนี้ไม่ได้หมายความว่าความหมายเชิงอ้อมที่จะต้องขึ้นกับความหมายเชิงบรรยายเสมอไป เพราะถ้าเป็นเช่นนั้นความสัมพันธ์ระหว่างความหมายทั้งสองก็จะเป็นไปได้เพียงอย่างเดียว กล่าวคือ ความหมายเชิงอ้อมที่จะเปลี่ยนไปก็ต่อเมื่อความหมายเชิงบรรยายเปลี่ยนไปเท่านั้น สตีเวนสันเชื่อว่าความเปลี่ยนแปลงของความหมายทั้งสองมีความสัมพันธ์กัน เป็นสองลักษณะใหญ่ดังนี้²⁷

---

²⁶ ดู C.L. Stevenson, Facts and Values, หน้า 33-34. ความหมายของ "วัชณธรรม" ในที่นี้มีโดยตรงกับที่สตีเวนสันให้ไว้ในตัวอย่างของเขาที่เคียว ตัวอย่างในหน้านี้อาศัยตัวอย่างของสตีเวนสันเป็นแนวทางเท่านั้น.

²⁷ นักวิจารณ์บางคนแบ่งความหมายเชิงอ้อมที่พหุอาศัยตามทัศนคติของสตีเวนสันเป็น 3 ชนิด อีกชนิดหนึ่งที่ไม่ได้กล่าวไว้ก็คือ ความหมายเชิงอ้อมที่แบบอิสระบางส่วน (quasi-dependent) หมายถึงความหมายเชิงอ้อมที่เกิดจากสิ่งที่คำ ๆ หนึ่งนั้น ไม่ได้เกิดจากความหมายเชิงบรรยายของคำ ดู W.D. Hudson เรื่องเดิม, หน้า 125. สตีเวนสันอธิบายความหมายเชิงอ้อมที่พหุอาศัยไว้โดยสังเขป ดู C.L. Stevenson, Ethics and Language, หน้า 78-79. เหตุที่วิทยานิพนธ์นี้ไม่แบ่งความหมายเชิงอ้อมที่มีลักษณะ

1. ความหมายเชิงอิมิตีฟเปลี่ยนแปลงไปโดยขึ้นอยู่กับความหมายเชิงบรรยายโดย
 สั้นเชิง เมื่อความหมายเชิงบรรยาย เปลี่ยนไป ความหมายเชิงอิมิตีฟก็ต้อง เปลี่ยนไปด้วย
 เช่น เค็มคำ ๆ หนึ่งมีความหมายเชิงบรรยายที่เกี่ยวกับสิ่งที่คนในสังคมหนึ่งเห็นชอบด้วย คน
 ในสังคมนั้นก็ใช้คำ ๆ นั้นในการยกย่องสรรเสริญ แต่ต่อมาเมื่อความหมายเชิงบรรยาย
 ของคำ ๆ นั้นเปลี่ยนไป อ้างถึงคุณสมบัติที่คนในสังคมนั้นไม่ชอบหรือไม่เห็นชอบด้วย คนใน
 สังคมนั้นก็จะใช้คำ ๆ นั้นในการตำหนิติเตียน หรือคำ ๆ นั้นเมื่อเปลี่ยนความหมายเชิงบรรยาย
 ไป อ้างถึงคุณสมบัติอย่างอื่นแต่ก็ยัง เป็นคุณสมบัติที่คนในสังคมเห็นชอบด้วย คนในสังคมนั้นก็ยังคง
 คงใช้คำ ๆ นั้นในการยกย่องสรรเสริญ แต่การยกย่องสรรเสริญนี้อาจจะมีลักษณะที่ต่างจาก
 เค็ม เพราะคนเราอาจจะชอบหรือเห็นชอบด้วยกับคุณสมบัติสองอย่าง โดยที่ลักษณะของความ
 ชอบหรือความเห็นชอบนี้แตกต่างกันออกไป ในกรณีเหล่านี้การที่ความหมายเชิงบรรยายเปลี่ยน
 ไปเป็นสาเหตุให้ความหมายเชิงอิมิตีฟเปลี่ยนไปด้วย ในแง่นี้ความหมายเชิงอิมิตีฟเป็นองค์
 ประกอบอย่างหนึ่งของความหมายเชิงบรรยาย สตีเวนสันเรียกความหมายเชิงอิมิตีฟที่ขึ้นกับ
 ความหมายเชิงบรรยายโดยสั้นเชิงนี้ว่าความหมายเชิงอิมิตีฟแบบไมเอิสระ

2. การเปลี่ยนแปลงของความหมายเชิงอิมิตีฟไม่ขึ้นกับการเปลี่ยนแปลงของความ
 หมายเชิงบรรยาย เมื่อความหมายเชิงบรรยายเปลี่ยนไป ความหมายเชิงอิมิตีฟก็ยังคงเดิม
 ถึงแม้ความหมายเชิงอิมิตีฟจะเกิดขึ้นโดยมีสาเหตุส่วนหนึ่งมาจากความหมายเชิงบรรยาย แต่
 ก็อาจเป็นอิสระจากความหมายเชิงบรรยายได้ สตีเวนสันอธิบายข้อเท็จจริงเช่นนี้ว่าเป็น
 เพราะความหมายเชิงบรรยายมีความคลุมเครือมากขึ้นในขณะที่ความหมายเชิงอิมิตีฟมีความ
 มั่นคงมากขึ้น ที่เป็นเช่นนี้มีสาเหตุมาจากการที่ความหมายเชิงอิมิตีฟมีความเหมาะสมที่จะ
 ใช้แสดงภาพพจน์ และดังนั้นผู้ใช้ภาษาจึงใช้คำที่มีความหมายเชิงอิมิตีฟเพื่อแสดงภาพพจน์บ่อย
 ครั้งจนทำให้ความหมายเชิงบรรยายคลุมเครือแต่ความหมายเชิงอิมิตีฟมีความมั่นคงมากขึ้นจน

เช่นนี้เป็นอีกชนิดหนึ่งต่างหากเพราะผู้เขียนนิคควาสตีเวนสันไม่ได้ตั้งใจแบ่งเช่นนั้น แต่รวม
 เอาไว้เป็นความหมายเชิงอิมิตีฟแบบไมเอิสระพวกหนึ่ง และที่ผู้เขียนไม่ได้กล่าวถึงเรื่องนี้ไว้
 ในตอนที่ เป็นเนื้อหา ก็เพราะเห็นว่า เป็นรายละเอียดเล็กน้อยที่ไม่มีความสำคัญมากนัก.

เป็นอิสระจากความหมายเชิงบรรยาย เช่น จากตัวอย่างของความหมายของคำว่า "วัฒนธรรม" ผู้ใช้ภาษาอาจจะใช้ดี "มีวัฒนธรรม" เพื่อยกย่องคน ๆ หนึ่งทั้ง ๆ ที่คนผู้นั้นอาจจะไม่มีเพียงคุณสมบัติบางอย่างตามความหมายเชิงบรรยายของ "วัฒนธรรม" เช่นรอบรู้ศิลปวิทยาการแต่ไม่รอบรู้ขนบธรรมเนียม แต่จากการที่คนบางคนต้องการยกย่องคนผู้นั้นในฐานะที่มีคุณสมบัติเช่นนั้น จึงใช้คำ "มีวัฒนธรรม" ซึ่งมีความหมายเชิงอิมิตีฟิในทำนองยกย่องเพื่อบรรยายคุณสมบัติดังกล่าวที่คน ๆ นั้นมี²⁸ ในตอนแรก ๆ ผู้ใช้ภาษาอาจจะแยกระหว่างความหมายที่แท้จริงกับการแสดงภาพพจน์ แต่จากการที่คำ ๆ นี้ถูกนำไปใช้แสดงภาพพจน์บ่อยครั้ง ภายหลังผู้ใช้ภาษาก็จะมีความเข้าใจที่คลุมเครือเกี่ยวกับความหมายเชิงบรรยายที่แท้จริงของคำ "วัฒนธรรม" อาจจะไม่แน่ใจว่าคนที่มีความหมายที่แท้จริงจะต้องมีความรอบรู้ในขนบธรรมเนียมประเพณีหรือไม่ เมื่อถึงขั้นนี้จึงกล่าวได้ว่าความหมายเชิงบรรยายของคำ "วัฒนธรรม" มีความคลุมเครือในขณะที่ความหมายเชิงอิมิตีฟิมีความมั่นคง ผู้ใช้ภาษายังคงใช้ดี "มีวัฒนธรรม" ในการยกย่องสรรเสริญอยู่ ถึงแม้จะมีความเข้าใจความหมายเชิงบรรยายของ "วัฒนธรรม" อย่างคลุมเครือก็ตาม ต่อมาคนในสังคมบ้างคนอาจจะเปลี่ยนทัศนคติไป เคิมเคยเห็นชอบกับคุณสมบัติที่เป็นความรอบรู้ในขนบธรรมเนียมและศิลปวิทยาการ ครั้นภายหลังเห็นว่าคุณสมบัติเหล่านี้หาได้มีค่าในตัวเองไม่ เป็นเพียงวิถีไปสู่สิ่งอื่นที่สำคัญยิ่งไปกว่านั้น ได้แก่ความเป็นผู้มีจิตใจสูง คนพวกนี้จึงคิดว่าวัฒนธรรมซึ่งเป็นสิ่งที่ยกย่องน่าจะหมายถึงความมีจิตใจสูงมากกว่าที่จะหมายถึงความรอบรู้ต่าง ๆ เหล่านี้ คนพวกนี้ก็จะเปลี่ยนความหมายเชิงบรรยายของ "วัฒนธรรม" เสียใหม่ กำหนดให้หมายถึงความเป็นผู้มีจิตใจสูง และในขณะที่เดียวกันก็ชักชวนผู้อื่นให้หันมายกย่องความเป็นผู้มีจิตใจสูง แทนที่จะยกย่องความรอบรู้ต่าง ๆ เหล่านี้และพยายามชักจูงให้ผู้อื่นหันมาใช้คำ "วัฒนธรรม"

²⁸ การใช้เช่นนี้เป็นการแสดงภาพพจน์อย่างหนึ่ง เพราะผู้พูดไม่ได้ต้องการที่จะใช้คำ "วัฒนธรรม" เพื่อบรรยายว่าผู้ที่ตนยกย่องมีคุณสมบัติครบถ้วนตามความหมายเชิงบรรยายของ "วัฒนธรรม" แต่ต้องการที่จะกล่าวว่คนผู้นั้นน่าที่จะได้รับการยกย่องอย่างเดียวกับคนที่มีความหมายที่แท้จริง.

ในความหมายใหม่ ในที่ผู้คนอื่น ๆ ทั้งหมดก็อาจจะยอมรับความหมายใหม่ของ "วัชณธรรม" ว่าเป็นความหมายที่แท้จริง และยังคงใช้ดี "มีวัชณธรรม" ในการยกย่องสรรเสริญอยู่อย่างเดิม แต่จะเรียกคน ๆ หนึ่งว่ามีวัชณธรรมก็ต่อเมื่อคน ๆ นั้นเป็นผู้มีจิตใจสูง จะเห็นได้ว่าในกรณีนี้ความหมายเชิงบรรยายของคำเปลี่ยนไปแต่ความหมายเชิงอิมิตีฟยังคงเดิม มิได้เปลี่ยนไปพร้อมกับความหมายเชิงบรรยาย ข้อที่น่าสังเกตุก็คือ เมื่อความหมายเชิงบรรยายของคำ ๆ หนึ่งบังถึงคุณสมบัติที่คนในสังคมยกย่อง แต่ต่อมาคนในสังคมนั้นเปลี่ยนทัศนคติที่มีต่อคุณสมบัติเหล่านั้นมาเป็นคำหิติดีเยน การเปลี่ยนความหมายของคำ ๆ นั้นมีทางเลือกอยู่สองทาง ทางแรกคือให้คำ ๆ นั้นคงความหมายเชิงบรรยายไว้ และปล่อยให้ความหมายเชิงอิมิตีฟเปลี่ยนไปจากลักษณะที่เป็นการยกย่องมาเป็นการคำหิ ทางที่สองคือคงความหมายเชิงอิมิตีฟที่เป็นการยกย่องไว้ และเปลี่ยนความหมายเชิงบรรยายของคำ ๆ นั้นเสียใหม่ให้หมายถึงคุณสมบัติที่คนในสังคมนั้นยกย่อง ในกรณีของ "วัชณธรรม" เหตุที่การเปลี่ยนความหมายเป็นไปในแบบที่สองก็เพราะความหมายเชิงอิมิตีฟของคำมีความมั่นคงมากเกินกว่าที่จะเปลี่ยนไปได้ ประกอบกับความหมายเชิงบรรยายของคำมีความคลุมเครือมากจนกระทั่งการกำหนดความหมายเชิงบรรยายของมันเสียใหม่ดูเหมือนกับว่าไม่เป็นการฉีกปกติหรือเป็นการเปลี่ยนกฎทางภาษาศาสตร์เสียใหม่

ฉะนั้น ในบางกรณีความหมายเชิงอิมิตีฟอาจจะคงเดิมถึงแม้ว่าความหมายเชิงบรรยายจะเปลี่ยนไป แสดงว่าในบางกรณีความหมายเชิงอิมิตีฟไม่ใช่ของคู่ประกอบอย่างหนึ่งของความหมายเชิงบรรยาย ดังนั้นจึงไม่ขึ้นกับความหมายเชิงบรรยาย สตีเวนสันเรียกความหมายเชิงอิมิตีฟชนิดนี้ว่า ความหมายเชิงอิมิตีฟแบบอิสระ คำอุทานต่าง ๆ ซึ่งปราศจากความหมายเชิงบรรยายจะมีความหมายเชิงอิมิตีฟที่เป็นอิสระทุกส่วน แต่คำส่วนใหญ่ซึ่งไม่ใช่คำอุทานจะมีความหมายเชิงอิมิตีฟแบบอิสระบางส่วน ส่วนหนึ่งขึ้นกับความหมายเชิงบรรยาย อีกส่วนหนึ่งเป็นอิสระ

สตีเวนสันอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างความหมายทั้งสองชนิดให้เห็นชัดยิ่งขึ้นโดยยกตัวอย่างการแสดงภาพพจน์ในวรรณคดี เช่น เมื่อเรากล่าวว่า โลกนี้คือละครโรงใหญ่ เราต้องการจะชี้ให้เห็นสภาพที่แท้จริงของโลกและต้องการที่จะกระตุ้นให้คนฟังเห็นภัยและมีอารมณ์ความรู้สึกอย่างหนึ่งเกี่ยวกับโลกที่เราอยู่ เช่นต้องการให้คนฟังเข้าใจว่าโลกนี้มีแต่

ความหลอกลวง ทุกคนใส่หน้ากากเข้าหากัน เพื่อให้จะได้คนฟังมีความรู้สึกในทางที่คำหนังสือภาพ
ที่เป็นอยู่ จุดมุ่งหมายของเราไม่ใช่การบรรยายว่าโลกมีคนสร้าง มีฉาก มีผู้กำกับ หรืออีก
นัยหนึ่ง เราไม่ต้องการให้ประโยคนี้มีความหมายตามหลักภาษา เช่นเดียวกับประโยค พระราช
วังคือที่ประทับของพระเจ้าแผ่นดิน หรือประเทศไทยคือที่อยู่ของคนไทย ถ้าประโยค "โลกนี้
คือละครโรงใหญ่" มีความหมายตามหลักภาษา ก็หมายความว่าประโยคนี้จะไม่สามารถกระตุ้น
คนฟังใหม่มีความรู้สึกตามที่เรากต้องการได้ จะเห็นได้ว่า ประโยคนี้จะมีความหมายเชิงอ้อมที่ฟ
ที่กระตุ้นทัศนคติของผู้ฟังตามที่เรากต้องการก็ต่อเมื่อความหมายเชิงบรรยายของประโยคไม่
เป็นไปตามกฎทางภาษาศาสตร์ ไม่มีความหมายตามหลักภาษา แต่ในทางตรงกันข้าม ถ้า
ประโยคนี้มีความหมายเชิงบรรยายที่เป็นไปตามกฎทางภาษาศาสตร์ ก็จะไม่ทำให้เกิดความ
หมายเชิงอ้อมที่ฟ จากตัวอย่างนี้แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดระหว่างความหมาย
ทั้งสอง เมื่อความหมายอย่างหนึ่งไม่เป็นไปตามที่ควรจะเป็น ก็จะทำให้ความหมายอีกอย่าง
หนึ่งปรากฏชัดขึ้นมา ดังนั้นการศึกษาคำความหมายชนิดหนึ่งจะทำได้ก็โดยอ้างถึงความหมายอีก
ชนิดหนึ่ง จะแยกกันศึกษาโดยเด็ดขาดไม่ได้ เพราะความหมายทั้งสองชนิดอาศัยซึ่งกันและกัน
อย่างมาก ต่างเป็นคนละแง่กันของสภาพการณ์โดยส่วนรวมของการใช้ภาษา มีองค์ประกอบ
สองชนิดที่เราจะศึกษาโดยแยกออกจากกันได้²⁹

สรุปแล้วความหมายทั้งสองชนิดอาศัยซึ่งกันและกัน ความหมายอย่างหนึ่งจะเป็นอิสระ
หรือไม่ขึ้นอยู่กับสภาพความมั่นคงของความหมายอีกชนิดหนึ่ง เมื่อความหมายอย่างหนึ่งมีความ
มั่นคงมากกว่าความหมายอีกอย่างหนึ่ง ความหมายอย่างหลังจะขึ้นกับความหมายอย่างแรก
ตามความสัมพันธ์ในแบบแรก ความหมายเชิงบรรยายมีความมั่นคงกว่า ความหมายเชิงอ้อมที่ฟ
จึงขึ้นกับความหมายเชิงบรรยาย ส่วนตามความสัมพันธ์ตามแบบที่สอง ความหมายเชิงอ้อมที่ฟ
มีความมั่นคงกว่า ความหมายเชิงบรรยายจึงขึ้นกับความหมายเชิงอ้อมที่ฟ

ข้อที่น่าสังเกตก็คือ สติเวณสันพยายามยกเหตุผลขึ้นมาเพื่อสนับสนุนทรรศนะของเขา
ที่ว่า ในบางกรณีความหมายเชิงอ้อมที่ฟเป็นอิสระจากความหมายเชิงบรรยาย ข้อพิสูจน์ที่เขา

²⁹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 73-76.

ยกขึ้นมาก็คือ ข้อเท็จจริงที่ว่า ในภาษาที่ใช้กันทั่วไปคำสองคำอาจมีความหมายเชิงบรรยายตรงกัน แต่คำ ๆ หนึ่งอาจมีความหมายเชิงอ้อมตีฟิในขณะที่อีกคำหนึ่งไม่มี³⁰ เช่น ในกรณีของคำ "วัฒนธรรม" ในตัวอย่างข้างต้น เมื่อเรายกย่องคน ๆ หนึ่งในฐานะที่มีความรอบรู้ในขนบธรรมเนียมและศิลปวิทยาการ เราจะไม่บรรยายคุณสมบัติของเขาว่าเป็นผู้มีความรอบรู้ดังกล่าว แต่จะบรรยายว่าเขาเป็นผู้มีวัฒนธรรม ทั้งนี้เพราะวลี "มีวัฒนธรรม" มีความเหมาะสมสำหรับใช้ในการยกย่องมากกว่าวลี "มีความรอบรู้..." ถึงแม้วลีทั้งสองจะมีความหมายเชิงบรรยายตรงกันก็ตาม แสดงให้เห็นว่า ในกรณีเช่นนี้ความหมายเชิงอ้อมตีฟิไม่ได้เป็นผลพลอยได้ของความหมายเชิงบรรยาย แต่มีอยู่ได้โดยตัวของมันเอง หรืออีกนัยหนึ่งความหมายเชิงบรรยายเพียงอย่างเดียวหาได้เป็นสาเหตุที่เพียงพอที่จะทำให้เกิดความหมายเชิงอ้อมตีฟิไม่ เพราะมีฉะนั้นแล้ววลี "มีความรอบรู้..." ก็ต้องทำให้เกิดความหมายเชิงอ้อมตีฟิได้เช่นเดียวกับวลี "มีวัฒนธรรม" สติเวินสันเชื่อว่าความหมายเชิงอ้อมตีฟิไม่ได้เกิดจากความหมายเชิงบรรยายแต่เพียงอย่างเดียว แต่มีสาเหตุจากองค์ประกอบอื่น ๆ อีกหลายอย่าง เช่น กิริยาท่าทาง น้ำเสียง และการใช้คำในบริบทที่ประกอบไปคัวยอารมณ์ความรู้สึกอยู่เสมอ ๆ และในเมื่อความหมายเชิงอ้อมตีฟิไม่ได้มีสาเหตุมาจากความหมายเชิงบรรยายแต่เพียงอย่างเดียว จึงไม่จำเป็นต้องเปลี่ยนไปทุกครั้งที่ความหมายเชิงบรรยายเปลี่ยนไป เขาสรุปว่า "...ปรากฏการณ์แต่ละชนิดย่อมเกิดจากสาเหตุหลายประการประกอบกัน ดังนั้นเป็นเรื่องแปลกถ้าสิ่งบางสิ่งที่มีความซับซ้อนเช่นปฏิกริยาทางอารมณ์ของเราที่มีต่อเครื่องหมายจะแปรเปลี่ยนไปกับปฏิกริยาที่เป็นการรับรู้ของเราที่มีต่อเครื่องหมายแต่เพียงอย่างเดียวเท่านั้น"³¹

³⁰ เรื่องเดียวกัน, หน้า 73.

³¹ C.L. Stevenson, Facts and Values, หน้า 166. "...every event has many causes. It would be very strange, then, if anything so complicated as our emotional reaction to signs should very only with our cognitive reaction to them."

เพราะเหตุนี้เอง สตีเวนสันจึงมีความกระตือรือร้นที่จะชี้ให้เห็นว่า ในบางกรณี ความหมายเชิงอิมิตีฟเป็นอิสระจากความหมายเชิงบรรยาย พรรคนะเช่นนี้มีความสำคัญอย่างไรต่อทฤษฎีของสตีเวนสัน จึงทำให้สตีเวนสันพยายามยกเหตุผลมาสนับสนุนว่าความหมายชนิดนี้มีอยู่จริง สตีเวนสันไม่ได้ตอบปัญหานี้โดยตรง แต่เมื่อพิจารณาจากทฤษฎีของเขาแล้ว จะเห็นได้ว่า ความหมายเชิงอิมิตีฟแบบอิสระมีความสำคัญสองประการด้วยกัน

ประการแรก ถ้าความหมายเชิงอิมิตีฟทั้งหมดเป็นแบบไม่อิสระ ก็หมายความว่า ความหมายเชิงอิมิตีฟเป็นเพียงผลพลอยได้ของความหมายเชิงบรรยาย เป็นเพียงอารมณ์ความรู้สึกที่การรับรู้ทำให้เกิดขึ้น หากได้มีอยู่โดยตัวเองเป็นอิสระจากการรับรู้ไม่ เมื่อเป็นเช่นนั้นความพร้อมที่สตีเวนสันถือว่าเป็นความหมายเชิงอิมิตีฟก็จะเป็นเพียงความพร้อมที่เป็นผลลัพธ์ของความพร้อมที่เป็นความหมายเชิงบรรยาย หากได้เป็นความพร้อมที่เกิดจากเครื่องหมายโดยตรงไม่ แต่เกิดจากเครื่องหมายโดยมีความพร้อมที่เป็นความหมายเชิงบรรยายเป็นตัวกลาง ดังนั้น ความพร้อมเช่นนี้จึงไม่มีสถานะเป็นความหมาย เพราะความพร้อมที่จะแสดงหรือกระตุ้นพรรคคนใดจะมีสถานะเป็นความหมายได้ก็ต่อเมื่อมีสถานะ เช่นเดียวกับความหมายชนิดอื่น กล่าวคือ เกิดจากเครื่องหมายโดยตรง ผลลัพธ์ที่ความหมายทำให้เกิดขึ้นนั้นไม่มีสถานะเป็นความหมาย เป็นเพียงสิ่งที่เพิ่มเติมขึ้นมาจากเครื่องหมายและความหมายของเครื่องหมาย และดังนั้นข้อความทางจริยะที่สตีเวนสันถือว่ามีความหมายเชิงอิมิตีฟ ที่แท้แล้ว ก็จะเป็นเพียงข้อความที่ประกอบด้วยความหมายเชิงบรรยายและอารมณ์ความรู้สึกที่ความหมายเชิงบรรยายทำให้เกิดขึ้น เมื่อเป็นเช่นนี้ก็ไม่มีเหตุผลอะไรที่จะยืนยันว่าข้อความทางจริยะแตกต่างจากข้อความในศาสตร์สาขาต่าง ๆ³²

³² หรืออีกนัยหนึ่ง ถ้าความหมายเชิงอิมิตีฟขึ้นกับความหมายเชิงบรรยายโดยสิ้นเชิง ก็จะเป็นเพียงผลที่เกิดจากการใช้คำหรือเป็นเพียงความรู้สึกประจำคำ ก็จะกลายเป็นว่าพรรคคนะเช่นนี้จึงถูกซ่อนให้โจมตีได้เช่นเดียวกับในบทความชิ้นแรก ดูหน้า 13 และเชิงอรรถหน้า 13.

ประการที่สอง ถ้าความหมายเชิงอ้อมที่ทั้งหมดขึ้นกับความหมายเชิงบรรยาย เมื่อคนสองคนบรรยายสิ่ง ๆ หนึ่งด้วยคำที่มีความหมายเชิงบรรยายตรงกัน คนทั้งสองก็ย่อมลงรอยกันในเรื่องพรรณนาคติด้วย กลายเป็นว่า ความไม่ลงรอยกันในเรื่องพรรณนาคติจะต้องมีรากฐานอยู่บนความไม่ลงรอยกันในเรื่องความเชื่อทุกกรณีไป คนเราจะไม่ลงรอยกันในเรื่องพรรณนาคติโดยมีความเชื่อตรงกันทุกประการไม่ได้ ผลลัพธ์เช่นนี้ย่อมขัดแย้งกับพรรณนะของสตีเวนสันที่ว่า คนเราอาจจะไม่ลงรอยกันในเรื่องพรรณนาคติโดยไม่มีรากฐานอยู่บนความไม่ลงรอยกันในเรื่องความเชื่อก็ได้ อีกประการหนึ่ง ถ้าเป็นเช่นนี้จะกลายเป็นว่าศัพท์และข้อความทางจริยะจะถูกนำไปใช้สร้างอิทธิพลได้ในขอบเขตจำกัด³³ เมื่อเกิดความไม่ลงรอยกันในเรื่องพรรณนาคติขึ้น และเมื่อเราต้องการจะทำให้อีกฝ่ายหนึ่ง เปลี่ยนพรรณนาคติที่มีเกี่ยวกับสิ่ง ๆ หนึ่งมาตรงกัน เรา ก็สามารถทำได้โดยเลือกบรรยายลักษณะของสิ่ง ๆ นั้นด้วยคำที่มีความหมายเชิงบรรยายซึ่งมีความหมายเชิงอ้อมที่พออย่างหนึ่งติดอยู่ เป็นความหมายเชิงอ้อมที่ที่จะกระตุ้นให้ภูสันทนาของเรามีพรรณนาคติตามที่เราต้องการ แต่การทำเช่นนี้มีใช้การสร้างอิทธิพลต่อพรรณนาคติหรือการเปลี่ยนแปลงพรรณนาคติอย่างแท้จริง แต่เป็นเพียงการกระตุ้นพรรณนาคติที่เขาเมื่ออยู่แล้ว เกี่ยวกับความเชื่ออย่างหนึ่งให้ปรากฏชัดออกมา เช่น เราอยู่ดูแล้ว ผู้ฟังมีความเห็นชอบเกี่ยวกับการมีวัฒนธรรมในความหมายที่หมายถึงว่าเป็นผู้มีความรอบรู้ในขนบธรรมเนียมและศิลปวิทยาการ เราก็อาจจะทำให้เขาเห็นชอบกับนาย ก โดยชี้ให้เห็นว่านาย ก มีความรอบรู้ดังกล่าว ถ้าความหมายเชิงอ้อมที่ไม่เป็นอิสระจากความหมายเชิงบรรยายก็หมายความว่าเราจะกล่าวว่าอีกคนหนึ่งคือนาย ข เป็นผู้มีความ

³³ G.C. Kerner, เรื่องเดิม, หน้า 60-62. และดู J.O. Urmson, เรื่องเดิม, หน้า 39. อูมสันกล่าวว่า คำนิยามของความหมายเชิงอ้อมที่พอของสตีเวนสันบังคับให้เขาต้องเน้นหน้าที่ของศัพท์ทางจริยะในการเปลี่ยนแปลงพรรณนาคติของผู้ฟัง เพราะฉะนั้นแล้วภาษาที่มีความหมายเชิงอ้อมที่พอจะมีอยู่ไม่ได้ เพราะไม่สามารถนำไปใช้แบบเคลื่อนไหวได้ นั่นคืออูมสันหมายความว่า ความหมายเชิงอ้อมที่พอตามพรรณนะของสตีเวนสันจะมีอยู่ได้ก็ต่อเมื่อเป็นความหมายที่สามารถเปลี่ยนแปลงพรรณนาคติได้.

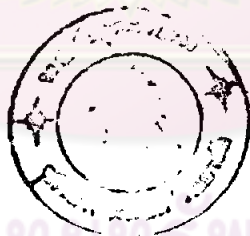
รอบรู้ในชนบทนิยมและศิลปวิทยาการ และดังนั้นไม่ควรได้รับการยกย่องสรรเสริญไม่ได้
 เลย ถ้าเป็นเช่นนี้ก็หมายความว่าเราใช้ความหมายเชิงอ้อมที่สร้างอิทธิพลต่อทัศนคติ
 ของผู้อื่นได้ในวงแคบ ทำได้แก่กระตุ้นทัศนคติที่เขามีอยู่แล้วต่อความเชื่ออย่างหนึ่งให้แสดง
 ออกมาโดยมิได้เปลี่ยนแปลงทัศนคติของเขาที่มีต่อความเชื่ออย่างหนึ่งแต่อย่างใด แต่ถา
 ความหมายเชิงอ้อมนี้เป็นอิสระจากความหมายเชิงบรรยาย เราก็สามารถใช้ความหมายเชิง
 อ้อมที่เปลี่ยนแปลงทัศนคติที่คน ๆ หนึ่งมีต่อความเชื่ออย่างหนึ่งได้ เช่น ในกรณีของคำ
 "วัฒนธรรม" ถ้าเราพยายามชี้ให้เห็นว่าความหมายเชิงบรรยายที่แท้จริงของคำนี้หมายถึง
 ความเป็นผู้มีจิตใจสูง และทำให้คนอื่นเห็นคล้อยตามเราได้ ก็จะเป็นการใช้ความหมายเชิง
 อ้อมที่พ้อง "วัฒนธรรม" เปลี่ยนทัศนคติที่คนในสังคมเดียวกันมีต่อ "ความเป็นผู้รอบรู้..."
 ทำให้คนในสังคมไม่เห็นชอบด้วยกับคุณสมบัตินี้ หรือมีความเห็นชอบด้วยกับคุณสมบัติที่น้อยลงและ
 หันมายกย่องสรรเสริญความเป็นผู้มีจิตใจสูง และดังนั้นทำให้คนอื่น ๆ เปลี่ยนความเห็นชอบที่
 มีต่อบุคคล ก ซึ่งมีความรอบรู้ตั้งถาวรแต่ไม่มีจิตใจสูง มาเห็นชอบด้วยหรือยกย่องนาย ข ซึ่งมี
 จิตใจสูงถึงแม้จะไม่รอบรู้เท่านาย ก ก็ตาม ในแง่นี้ทัศนคติที่ว่าความหมายเชิงอ้อมที่เป็น
 อิสระจากความหมายเชิงบรรยายจึงมีความสำคัญในแง่ที่ทำให้ทฤษฎีของสตีเวนสันมีความ
 คงเส้นคงวา กล่าวคือ สตีเวนสันมีทัศนะว่าศัพท์ทางจริยะสร้างอิทธิพลต่อทัศนคติหรือ
 เปลี่ยนแปลงทัศนคติโดยอาศัยความหมายเชิงอ้อมที่พ้อง แต่การถือว่าความหมายเชิงอ้อมที่พ้อง
 ขึ้นกับความหมายเชิงบรรยายในทุกกรณีเป็นการถือว่าความหมายเชิงอ้อมที่ไม่สามารถเปลี่ยน
 แปลงทัศนคติได้ เป็นการยึดถือทัศนคติที่ขัดแย้งกับทัศนะแรก ทฤษฎีของสตีเวนสัน
 จะมีความคงเส้นคงวาปราศจากความขัดแย้งก็ต่อเมื่อเขาชี้ให้เห็นว่าในบางกรณีความหมาย
 เชิงอ้อมที่พ้องเป็นอิสระจากความหมายเชิงบรรยาย หรืออีกนัยหนึ่ง ทัศนคติเรื่องความหมาย
 เชิงอ้อมที่พ้องแบบอิสระสามารถอธิบายได้ว่าผู้ใช้ภาษาใช้ความหมายเชิงอ้อมที่พ้องคำต่าง ๆ
 ในการเปลี่ยนแปลงทัศนคติที่คนเรามีต่อความเชื่อใด ๆ หนึ่ง ความสำคัญของทัศนคติ
 เรื่องความหมายเชิงอ้อมที่พ้องแบบอิสระจะปรากฏชัดขึ้นไปอีกในตอนที่สตีเวนสันกล่าวถึงการ
 ให้คำนิยามแบบชักจูงใจซึ่งจะกล่าวถึงในบทต่อไป

ความสำคัญของทฤษฎีความหมายของสตีเวนสัน

สรุปแล้วทฤษฎีความหมายของสตีเวนสันมีความสำคัญต่อทฤษฎีจิตวิทยาเชิงวิเคราะห์
ของเราสองประการด้วยกัน

1. เป็นเหตุผลสนับสนุนว่าสิ่งที่เขาเรียกว่าความหมายเชิงอิมิตีฟมีสถานะเป็น
ความหมาย ไม่ได้เป็นเพียงผลพลอยได้ที่เกิดจากความหมายเชิงบรรยาย และดังนั้นจึงมีความ
สำคัญในทางภาษา

2. เป็นการเตรียมเครื่องมือสำหรับวิเคราะห์ความหมายของศัพท์ทางจริยะให้
ละเอียดลงไป เป็นการพยายามสร้างพื้นฐานทางภาษาที่มั่นคงสำหรับการวิเคราะห์ความหมาย
ของศัพท์ทางจริยะ เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบกับทฤษฎีอิมิตีฟในสมัยแรกแล้ว กล่าวได้ว่า
ทฤษฎีของสตีเวนสันได้พัฒนาทฤษฎีอิมิตีฟไปในแนวทางที่เสริมสร้างรากฐานทางภาษาของ
ทฤษฎีนี้ให้มั่นคง ทำให้ทฤษฎีนี้มีความน่าเชื่อถือเพิ่มมากยิ่งขึ้น

ศูนย์วิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย